-60693

*Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик*

# Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

2 ИЮЛЬ, ЖУМА № 127 (632). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

# ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «КОМПАСС» ЖАҲОН ИҚТИСОДИЙ АХБОРОТ ТИЗИМИГА ҚЎШИЛДИ

Қароргоҳи Цюрихда жойлашган «Компасс» тизимида барча қитъалардаги миллионлаб компаниялар, фирмалар ва бошқа ҳуқуқий шахслар ҳақидаги маълумотлар бор. 150 дан ортиқ давлат ишбилармонлари унинг маълумотларидан фойдаланадилар. Эндиликда Ўзбекистон ҳам жаҳон иқтисодий маълумотларидан фойдаланиш имкониятига эга бўлди, яқинда Тошкентда «Барустал-компасс» ахборот-ишлаб чиқариш фирмаси ташкил этилиб, рўйхатдан ўтказилди ва энди у Ўзбекистоннинг ҳамкорига айланди.

Швейцариядан Тошкентга анкеталар ва халқаро андозалар юборилди. Улар асосида фирма ахборот маълумотномаларини тайёрлашга киришди. Маълумотномаларда ҳар бир корхонага доир: манзили, маҳсулоти, қачон асос солингани, асосий капитали, банки, қанча ходим ишлаши тўғрисидаги ва бошқа кўрсаткичлар бўлади.

Асосий ахборот корхоналарга текинга берилади, ўзлари ҳақида реклама тусидаги маълумот тарқатишни хоҳлаганлар учун пуллик бўлади. Шубҳасиз, бу харажатлар қопланиб кетади, чунки, ана шу маълумотлар Цюрихга боради. Сўнгра ундан ер куррасининг ҳамма жойидаги ишбилармонлар фойдалана оладилар.

Жаҳон иқтисодий ахборот тизими маҳаллий ишбилармонларга, республика вазирликлари, идораларининг, корхоналарининг раҳбарларига хорижий ҳамкорларни танлаш чоғида ҳам бебаҳо ёрдам бериши мумкин.

— «Барустал-компасс» ахборот ишлаб чиқариш фирмаси эндигина иш бошламоқда, — деди унинг директори Талғат Ботиршин. — Бизнинг мақсадимиз маҳсулот ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасида бевосита алоқа ўрнатишдан иборат. «Компасс Ўзбекистон» маълумотномаларининг нашр этилиши фирма ишининг дастлабки якуни бўлади. Биз уларни ўзбек, рус ва инглиз тилларида нашр этишни режалаштирдик. Бу маълумотномалар республикамизда, МДҲ мамлакатларида ва бутун дунёда тарқатилади. Айни пайтда Ўзбекистон корхоналари тўғрисидаги маълумотномалар «Компасс» халқаро компьютер базасига киритилади.

**И. ШУЛЕПИНА,**
**ЎзА мухбири.**

## ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

**1 июль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Британия Ахборот корпорацияси (Би-би-си) Марказий Европа хизмати бошлиғи Барри Эллиотни қабул қилди.**

Мамлакатимиз Президенти меҳмонга республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотлар, истиқлолни мустаҳкамлаш, ташқи алоқаларни ривожлантириш борасида қилинаётган ишлар ҳақида гапириб берди.

Би-би-си мухбири Ўзбекистонга ташрифидан мақсад ўлканинг шарт-шароитлари, мустақилликка эришганидан кейинги одимлари, оммавий ахборот воситаларининг иши билан танишиш эканлигини баён қилди. Шунингдек, кейинги йилдан бошлаб ўзбек тилида эшиттиришлар тайёрлашни режалаштирганликларини айтди.

Суҳбат сўнггида меҳмон қабул учун Президентга миннатдорчилик изҳор этди.

СУРАТДА: қабул пайти.

## ЭНДИ ЭСКИЧА ИШЛАБ БЎЛМАЙДИ

**Республикамизда барча соҳада ислоҳот юз бермоқда. Бу ҳол коммунал хизмат кўрсатиш жабҳасида қандай амалга оширилаётир? Уй-жойлар хусусийлаштирилганидан кейин аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тартиби қандай бўлади?**

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда ана шу ҳақда гап борди. Йиғилишда тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари қатнашди.

Республика Президенти Ислом Каримов коммунал хизмат кўрсатиш соҳасида кескин ўзгаришлар зарурлигини алоҳида таъкидлади. Вазирликлар, идоралар, ташкилотлар, ҳокимликларнинг мазкур соҳа билан шуғулланувчи бўлимлари ўз фаолиятларини қайта кўриб чиқишлари керак. Уй эгалари билан коммунал хизмат кўрсатиш идораси ходимлари ўртасидаги муносабатлар механизмини тубдан ўзгартириш зарур. Бу борада дунёдаги илғор давлатлар тажрибасини ўрганиш даркор. Айни чоқда, ўзимизнинг иш услубимизга, халқимизнинг урф-одатлари, имкониятлари, юртимизнинг ўзига хос жиҳатларига асосланган воситалар ишлаб чиқилмоғи лозим.

Аҳолини сув, электр, газ билан таъминловчи ва бошқа хизмат турлари билан шуғулланувчи ташкилотларнинг аксарияти ҳамон эскича ишламоқда, деди Президент. Ахир, бу соҳадаги ислоҳот билан айнан ким, қайси ташкилот ва қачон шуғулланади? Бугун барча йўналишда, жумладан, хизмат кўрсатиш тармоқларида ҳам эскича ишлаб бўлмайди. Адолат, қонун устуворлиги ҳеч бир соҳани четлаб ўтмаслиги керак.

Бундан кейин, яъни уй-жойлар хусусийлаштирилганидан сўнг бу хизмат тури шартнома асосида бажарилади. Хўш, уй эгалари билан ким шартнома тузади? Ҳозир мавжуд бўлган уй-жойлардан фойдаланиш идоралари бунга қодирми? Демак, коммунал хизмат кўрсатишни бугунги талаблар даражасида бажара оладиган ва айни пайтда назорат қиладиган мустаҳкам тизимни ишлаб чиқиш керак. Бунинг учун вилоятлар, шаҳар ҳокимликлари асосий масъулиятни ўз зиммаларига олишлари даркор. Тегишли вазирликлар ва идоралар, биринчи галда мазкур тармоқ вазирлиги ўз тизимини, фаолияти йўналишини ҳозирги кун талабларига мосламоғи лозим.

Хизмат кўрсатишнинг янги тизими ва у қандай бўлиши ҳақида уй-жой коммунал хўжалиги вазири В. Михайлов, шунингдек, вазирликлар, идоралар, корхоналар раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Йиғилишда Бош вазир А. Муталов, республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов қатнашди.

## *Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори*

### ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 1 ИЮНДАГИ 262-СОНЛИ ҚАРОРИНИ ҚИСМАН ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Иш ҳақи, пенсиялар ва стипендияларнинг энг кам миқдори оширилганлиги муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йил 1 июлдан бошлаб бериладиган купон миқдорини аниқлашнинг янги табақалаштирилган жадвали иловага мувофиқ белгилансин. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида 1993 йилнинг I ва II чораклари намунасидаги купонли карточкалар амал қилиши сақлаб қолинсин.

2. Вазирликлар, идоралар, мулкчиликнинг барча шаклларидаги уюшмалар, концернлар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар банкларнинг тегишли муассасаларига зарур купон миқдори ҳақида 1993 йил 5 июлга қадар буюртма берсинлар ва бу купонлар 10 июлгача тарқатилишини таъминласинлар.

3. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 1 июндаги 262-сонли қарори 1-бандининг биринчи абзаци ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

4. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов зиммасига юклатилсин.

**Вазирлар Маҳкамасининг Раиси**
**И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 1 июль.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 1 ИЮЛДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

### 1993 ЙИЛДА ҚАЙД ЭТИЛГАН ДАРОМАДЛАР ЮЗАСИДАН БЕРИЛАДИГАН КУПОН МИҚДОРИНИ АНИҚЛАШ ЖАДВАЛИ

| Иш ҳақи, пенсия, стипендия ва бошқа қайд этилган даромадлар (солиқлар ва чегирмаларсиз) миқдори | Бериладиган купон миқдори |
|---|---|
| 11250 сўмгача | 4500 |
| 11251 сўмдан 30 минг сўмгача | 4500 қўшув 11250 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи |
| 30001 сўмдан 100000 сўмгача | 8250 қўшув 30 минг сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи |
| 100000 сўм ва ундан ортиқ | 18750 қўшув 100000 сўмдан ортиқ пулнинг 10 фоизи |

## КЎП ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ҲАМКОРЛИК

**Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. Каримов 1 июль куни «КамАЗ» акционарлик жамиятининг бош директори Н. И. Бехни қабул қилди.**

Батафсил суҳбатда Ўзбекистон саноатининг жаҳондаги юк автомобиллар ишлаб чиқарадиган энг йирик корхоналардан бири — «КамАЗ» билан ўзаро манфаатли ҳамкорлиги йўллари муҳокама қилинди. Бунда узоқ муддатга мўлжалланган ўзаро алоқалар ҳақида гап борди.

— Биз кўп юк ортиладиган «КамАЗ» машиналарини олишдангина эмас, шу билан бирга уларни Ўзбекистонда йиғиб ва тайёрлаб чиқаришни йўлга қўйишдан ҳам манфаатдормиз, — деди И. Каримов. Ҳамкорлигимиз дастурида кўпгина муаммоларни ҳал этиш кўзда тутилган. Республика турли модификациядаги қудратли юк машиналарини зарур миқдорда кафолатли равишда олиши лозим, «КамАЗ» жамоаси эса ўз навбатида диёримиз замини мевалариии етказиб бериш ҳисобига озиқ-овқат муаммосини ҳал этиши мумкин. Ўзбекистонда «КамАЗ» акционерлик жамияти билан бир неча қудратли қўшма корхона барпо этиш бизда юк автомобилсозлигини ривожлантириш учун мустаҳкам негиз яратишга имкон беради.

Н. И. Бехнинг фикри мана бундай:

— Биз Ўзбекистон Республикаси раҳбарияти билан тўла ҳамжиҳатликка эришдик. Ҳар иккала томон таклиф этган мустаҳкам ҳамкорлик қилиш лойиҳаси «КамАЗ» учун катта истиқболлар очиб беради. Биз Ўзбекистонда билиб олган нарсаларнинг кўпи, бу ерда муваффақиятли равишда амалга оширилаётган иқтисодий дастурлар, шубҳасиз бизнинг корхоналаримизда ҳам жорий этилади. Битимнинг имзоланиши амалий ҳамкорликнинг илғор ва маърифий йўлидир. Биз Ўзбекистонни энг мураккаб вазифаларни биргаликда ҳал қилиш мумкин бўлган ишончли ҳамкор деб биламиз.

Тафсилотига тўхталмай, шуни айтамизки, имзоланган ҳужжатлар ҳар икки томоннинг кенг доирадаги манфаатларига таааллуқлидир. «КамАЗ» техникавий ҳужжатларни, кўп юк ортиладиган автомобилларнинг модулларини етказиб беришга тайёр. Бундай автомобиллар республика заводларида ишлаб чиқарилади. Юк автомобилларини шунчаки йиғиш кўзда тутилаётгани йўқ. Ўзбекистон саноати юк машиналарининг кўплаб узеллари ва деталларини ишлаб чиқаришга тайёр ва қодирдир. Республикадаги бир қанча заводларни бориб кўрган «КамАЗ» раҳбарлари буни тасдиқладилар.

Хуллас, Ўзбекистон тамғаси билан қудратли «КамАЗ» машиналарини ишлаб чиқариш учун имконият пайдо бўлди. Бу ҳақда алоҳида гаплашиб олинди, юк машиналарининг турлари бутун Марказий Осиё минтақасига мўлжалланган бўлиши керак.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси С. Саидқосимов иштирок этдилар.

**(ЎзА).**

## ЮБИЛЕЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

**Андижонда ўзбек мумтоз адабиётининг улкан намояндаси, атоқли давлат арбоби ва саркарда Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллигига тайёргарлик ва уни ўтказиш республика юбилей комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.**

Унда Бобуршунос олимлар, тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари қатнашди. Мажлисни республика Бош вазирининг ўринбосари, юбилей комиссиясининг раиси М. Қорабоев бошқарди.

Мажлисда юбилейни ўтказиш билан боғлиқ тадбирлар белгилаб олинди. Унда, жумладан, Бобурга ёдгорлик ўрнатиш, унинг музейини ташкил этиш, шоир номи билан боғлиқ қадамжоларни таъмирлаш ишларини жадаллаштириш, шунингдек, юбилейга атаб Бобур асарларини нашр этиш, ҳаёти ва ижоди тўғрисида ҳужжатли ва бадиий фильмлар яратиш, плакатлар, буклетлар чиқариш кўзда тутилган.

## ТИЛГА ЭЪТИБОР—ЭЛГА ЭЪТИБОР

**1 июль куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисни Бош вазир, комиссия раиси А. Муталов бошқарди.**

Мажлисда давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш ишларини мувофиқлаштириш ва амалий ёрдам беришни таъминлаш, шунингдек,қонуннинг ижроси ҳақидаги масалани Вазирлар Маҳкамасида кўриб чиқишга пухта тайёрлаш, жойлардаги давлат тили ҳақидаги қонунни амалга оширувчи комиссиялар ишини назорат қилиб туриш мақсадида шу комиссия аъзоларини республика вазирликлари ва идораларига, вилоятларга ва Тошкент шаҳрига, Қорақалпоғистон Республикасига бириктириб қўйиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани халқ таълими бўлимининг таълим-тарбия рус тилида олиб бориладиган мактаблар ва болалар боғчаларида ўзбек тилини ўргатишни ташкил этиш борасидаги иш тажрибаси маъқулланди. Халқ таълими вазирлигига мазкур тажрибани кенг ёйиш чораларини кўриш топширилди.

Мажлисда тегишли вазирлик ва идоралар зиммасига таълим-тарбия рус тилида ва бошқа тилларда олиб бориладиган мактаблар учун давлат тилини пухта ўрганиш бўйича дастурлар ва дарсликлар яратиш, ўзбек тилини жадал ўрганиш услубиятини ишлаб чиқиш юзасидан республика танловини эълон қилиш ва уни 1 октябргача якунлаш вазифаси юкланди.

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида давлат тили ҳақидаги қонуннинг бажарилишини ташкил этиш ишлари талаб даражасида эмас деб топилди. Бирлашма раҳбариятига давлат тили ҳақидаги қонунни ва уни амалга ошириш бўйича давлат дастурида белгиланган топшириқларни бажаришга қаратилган тадбирларни Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Қишлоқ хўжалик машинасозлиги концерни билан биргаликда ўн кун муддат ичида ишлаб чиқиш топширилди.

Мажлисда Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев қатнашди.

## ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ КАРИМОВГА!

Ўзбекистон улкан тарихий воқеа-ҳодисаларни бошидан кечирмоқда. Озод мамлакатимиз борган сари қад ростлаб дунё мамлакатлари орасида ўз мавқеини янада мустаҳкамлаётир. Қадим-қадимдан бағри кенг, меҳнаткаш, самимий ўзбек халқи бугунги кунда дунё халқларига ўзлигини намоён этаётир. Мана шу улуғвор, тарихий ишлар бевосита Сиз — Ислом Абдуғаниевич, раҳномолигингиз ва раҳбарлигингиз остида амалга оширилмоқда. Буни халқимиз кўриб, юракдан ҳис этиб турибди. Жумладан ҳукуматимизнинг халқпарвар, одилона сиёсатини Тошкент шаҳар табобат ходимлари — олимлар, шифокорлар, ҳамширалар, кичик тиббиёт аҳли ҳам дилдан қўллаб-қувватламоқда. Ҳозирги оғир иқтисодий шароитда давлат таъминотидан маош олувчи соҳа ходимларига кўрсатилаётган ғамхўрликлар бизни янада руҳимизни кўтариб, самаралироқ ишлашга даъват этмоқда. Ойлик маошларимизни яна 1,5 баробар оширилиши ҳукуматимизнинг тиббиёт аҳлига эътибор ва ғамхўрлик билан қараб келаётганлигидан далолат бериб турибди.

Биз Тошкент шаҳар табобат ходимлари чиқарилган фармонлардан янада руҳланиб, бор куч ғайратимизни, билимимизни ва тажрибамизни халқимиз соғлиғини мустаҳкамлашга сарфлаймиз. Мустақил Ўзбекистонимизга — соғлом авлодни дунёга келтириб баркамол ўсиши ва улғайишини таъминлаб, она юртимизнинг янада юксалиб гуллаб яшнашида ўз ҳиссамизни қўшамиз. Чунки соғлом авлод мустақил Ўзбекистонимизнинг келажагидир.

**Тошкент шаҳар тиббиёт ходимлари номидан**
**Қ.РИЗАЕВ.**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

## МУБОРАК МУҲР

### БУГУН МУСТАҚИЛ МАМЛАКАТИМИЗНИНГ ТУҒРОСИ — ГЕРБИ ТАСДИҚЛАНГАНИГА ИККИ ЙИЛ ТЎЛИБДИ...

**Атоқли халқ шоири билан водий айланардик. Сўлим кўчаларнинг бирида яланго్యоқ чопқиллаб юрган қорақура болакайлар изимиздан эргашиб қолди. Улар бир-бирларига шоирни кўрсатишиб, «Серқуёш, серқуёш!» деб хурсанд ирғишлаб қолишар эди. Ўзбекнинг илк мадҳиясини ёзган боболарини таниб қолишган эди болакай тушмагурлар.**

Абдулла аканинг кўзларидан ёш чиқиб кетди.

Ўшанда у ўйинқароқлар бизга, биз эса юрак-юракдан уларга ҳавас қилар эдик. Ай, Мустақил мамлакатнинг мустақил одамчалари! Нимаиг йўқ сенинг? Оғзингни тўлдириб Ватан десанг-дегулик ҳур диёринг, елкангга кўтариб яшасанг арзигулик туғу туғронинг, қуёшдан тўкилган мадҳиянг бор, ахир! Озод юртинг кўчаларини тўлдириб сен қийқирмасдан ким қийқирсин...

Кечагина танҳо офтобимиз ҳам Кремлдан чиқар, ҳилолимиз эса юзи сарғайиб Қизил майдонга ботар эди. Эрк тушунчаси луғатимизнинг таъқиқли саҳифаларида эди. Гарчи коинотга ракета учириш биз учун қош учиришдек осон гап бўлса-да Ватан демоққа нафасимиз етмас эди. Буларни қаёқдан билсин у бахтиёр болакайлар! Билмаганлари ҳам маъқулдир, эҳтимол.

Инсонга икки нарса хос. Бири — табиат бергани, бошқаси — ният (хоҳиш) бўйича. Бу — Арастунинг гапи. Таъбир жоиз бўлса, мустақиллик, туғу туғро ва мадҳиямиз бизга ҳам табиат инъоми, ҳам холис ниятларимиз рўёби бўлди. Арастунинг дили ранжимаса, яна бир гап бор. Бу нарсалар бизга табиат ва яхши ният орқалигина эмас, балки мурosасиз кураш туфайли ҳам насиб этди. Бу кураш майдонида жонини аямай от сурган фидойиларнинг эса халқимиз ҳамиша бошига кўтаради.

Заҳматкаш ўзбекнинг туғросига ҳамон ҳасад билан тикилаётган кўзлар ҳам йўқ эмас. Аслида-ку бу туғро бизга боболардан мерос. Қачонлардир бир туғбеги бобомиз оти бехос қоқинганида уни қўлидан тушириб юборган эди. Биз ўша туғрони тағин тупроқдан кўтариб олдик. Ўзимизнинг озод тупроқдан.

Кўролмас каслар буни қайдан тушунсин, ахир!

...Водийда болакайлар билан учрашиб қолганимизни айтдим. Ўшанда мен машҳур шоирдан «туғро ўзи нима?» деб сўраганим ёдимда. «Туғро — подшоҳнинг қўлидаги, фуқаронинг эса дилидаги покиза муҳр» деган эди у киши.

Шу туғро, шу муҳри покнинг борлиги муборак бўлсин бизга!

**Муҳаммад ЮСУФ.**
**(ЎзА).**

• *Миллий мафкура*

# ЎЗЛИГИМИЗНИ ЧУҚУРРОҚ АНГЛАШ УЧУН...

**«Сиёсат» сўзи лотинчада давлатни идора қилиш санъати деган тушунчани англатади. XI аср алломаси Низомул — мулк ўзининг «Сиёсатномасида» бу сўзни жамиятни бошқариш, жамоа ишларини ташкил қилиш маҳорати деб уқтиради. Алишер Навоийнинг замондоши Ҳусайн Кошифий сиёсат мамлакатни тартибга солади, агар сиёсат бўлмаса, давлат ишларига ҳалал етади, деган эди.**

Лекин кейинги 70 йилда мафкура, сиёсат мазмуни биз учун ўзгача маънода сингдирилди. Шунинг учун ҳам сиёсат деса одамлар сал ҳадиксирайдиган бўлиб қолувди. Ваҳоланки, ҳар бир давлат кўпчилик манфаатини кўзловчи, одил сиёсатга, теран ҳамжиҳатликни тарғиб қилувчи мафкурага эга бўлиши керак. Шунинг учун ҳам Президентимизнинг ўз миллий мафкурамизни ишлаб чиқайлик, деган даъвати кўпчиликка маъқул тушди. Бундай мафкура, фикримизча, бир неча жиҳатларни ўз ичига олиши керак:

1. Унинг негизида Ватанимиз фуқаролари ва айниқса ёшларнинг ўзлигини англаши, миллий урф-одат ва удумларни онгли равишда билиш, уларга амал қилиш ва уларни дунёвий тушунчалар билан уйғунлаштириш, умуминсоний қадриятларни тан олиш бўлмоғи даркор.

Мафкурамизнинг шаклланишида Президент Ислом Каримовнинг рисолалари, маъруза ва нутқлари катта ўрин тутиши керак. И. А. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китобида «Маънавият ўз халқининг тарихини, унинг маданияти ва вазифаларини чуқур билиш ва тушуниб етишга суянгандагина қудратли кучга айланади», деб жуда тўғри айтилган. Демак, юрт тарихини тўлароқ, аниқроқ, холис ўрганиб, ундан тўғри хулосалар чиқармоқ даркор.

Тарих фақат ўтган ҳодиса ва воқеалар мажмуаси эмас, албатта. У воқеаларнинг сабаби, ўзагини ҳам ёритади. Тарих одамларни ўйга солади, таҳлил қилишга, фикр юргизишга чақиради, у ёки бу ҳодисалар нима учун, қандай сабабларга кўра рўй берганлигини билишга чорлайди. Ўтган воқеалардан оқилона сабоқ олишга ундайди.

Ўзлигимизни чуқурроқ англашда, ота-боболаримиз донолигини тушунишда, уларнинг бой ҳаётий тажрибасидан фойдаланишда, умуман, халқимиз анъаналарини атрофлича ўрганишда ва ниҳоят, одамларнинг баркамол бўлишида тарихнинг ўрни бениҳоя каттадир.

Ватанимиз тарихини ўрганар эканмиз, юртимизда цивилизациянинг вужудга келиши ва ривожланиши, асрлар давомида бунёд этилган тарихий обидалар, буюк ва мураккаб иншоотлар, одамни ҳайратда қолдирувчи кашфиётлар, маданиятнинг турли соҳаларидаги зафарлар аввало инсоннинг бетиним меҳнати, унинг ақлу заковати туфайли эканлигига имонимиз комил бўлади. Демак, тарих бизни ишнинг кўзини билиб, ақлу идрок ва садоқат билан меҳнат қилишга ундайди.

Миллий мафкура фақат бир партия, сиёсий оқим ёки ижтимоий ҳаракатнинг дунёқараши билан чекланмаслиги, айрим ижтимоий синф ва гуруҳ ёки табақа манфаатларига қаратилмаслиги зарур. Бу мафкуранинг ўзагида миллат орзу-ҳавaслари, халқ манфаати ётиши керак.

Миллийлик, миллий ҳис-туйғу, аввало, юртимиз манфаати билан яшаш маъносини билдиради. Бунинг мазмуни шундан иборатки, даставвал юртимизга ном берган халқнинг феъл-атвори, анъаналари, удумлари, унга мансуб бўлган бағри кенглик, саховатлилик фазилатлари янги мафкурада ўз аксини топиши лозим. Бу ерда ўзбекларнинг бошқа миллат ва элатларга асрлар давомидаги муносабати ҳам ҳисобга олиниши зарур. Бугунги кунда Ўзбекистонда 6 миллиондан ортиқ аҳоли ўзбек бўлмаган миллатларга мансуб. Уларнинг кўпчилигини тожик, қозоқ, қорақалпоқ, туркман, қирғиз биродарларимизни ташкил этади. Бу элатларнинг аждодлари ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида дунёга келганлар. Кейинги даврда руслар, татарлар, корейслар ва бошқа миллат вакиллари ҳам Ўзбекистонни ватан қилиб, яшаб келмоқда. Ўзбеклар қўли очиқ, дили равшан халқ. Унга миллатчилик, айирмачилик мутлақо бегона. Бу халқ, албатта, катта миллий ғурурга эга. Ўз ўтмиши, аждодларининг инсоният камолатига қўшган салмоқли ҳиссаси билан фахрланади.

Миллий мафкура, табиийки, маънавий-ахлоқий негизларга асосланган бўлмоғи зарур. Ахир истиқлолга эришган юртимиз бамаъни, мустақил мулоҳаза қиладиган, атроф муҳитдаги ижтимоий вазиятни яхши тушунадиган, турли сиёсий шароитларда ҳам зийрак бўлиб, оқилона ва одилона иш тутишга қодир кишиларга муҳтож. Шундай фидойиларни тарбиялаш жараёнига эътибор кўпроқ бўлишини мўлжаллаш зарур. Бу масалада ватанпарварлик туйғулари, мустақил юртимиз манфаатлари олдинга сурилади. Мустақиллигимиз, аввало, Ватанимиз бугуни ва эртаси учун жуда чуқур масъулият билан қарашни талаб қилади.

Янги мафкура адолат, поклик, диёнат каби мўътабар қадриятларга асосланиши зарур. Бу борада ислом динининг ўрни беқиёсдир. Дин одамлар дилига инсоф, сабр-қаноат, ҳалол меҳнат, аҳиллик туйғуларини жо қилади. Шу билан бирга дин Ватанимиз равнақига, илм, фан, техника тараққиётига хизмат қилишига эришмоқ зарур.

Янги мафкура Конституциямиз ғоялари билан уйғунлашган ҳолда бўлмоғи лозим. Ўзбекистон Республикасининг асосий қонуни демократик ҳуқуқлар ва халқимиз анъаналарини инобатга олган ҳолда тузилган, у Ватанимизни ижтимоий адолат жамиятига айланишини таъминлашга қаратилган.

**Абдулла АБДУНАБИЕВ,**
**профессор.**

• *Қардошлик ҳалқалари*

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

## ХАЙРЛИ ИШ

**Бахмал районининг Зартепа қишлоғида ўрта мактаб қурилиши бошлаб юборилди. Бахмал тумани ҳокимлиги ва вилоят қирғиз маданият маркази мазкур хайрли ишнинг ташаббускори бўлдилар. Бу ерда икки халқ тарихини ўзида мужассамлаштирган музей, боғ ва спорт комплекси ҳам қуриш кўзда тутилган.**

**Ушбу улкан тадбир Талас вилояти ҳокими ўринбосари А. Усекеев бошлиқ меҳмонларнинг Жиззах вилоятига, жиззахликларнинг ҳам ўз навбатида Қирғизистонга қилган сафарларининг ижобий натижасидир.**

**С. МУҲАММАДИЕВ.**

• *Депутатлик ҳаловат эмас*

## ИШ БОШИДА

**Боёвут туманидаги Усмон Юсупов номли давлат хўжалиги пахтачилик бригадаси бошлиғи, Ўзбекистон халқ депутати Фотима Мирзаева қишлоқдаги ҳунарманд аёллар бошини қовуштириб, бирор корхона очиш орзусида бошқа вилоятларда бўлганида маҳаллий корхоналар ишлари билан қизиқиб юрарди. Ниятини хўжалик раҳбарларига айтганида улар ноибини астойдил қўллаб-қувватлашди.**

Кийим-кечак тикиш, жун йигириш, ип калавалаш каби ишлар азалдан қишлоқ аёллари уддалаб келган юмуш. Шу боис Фотиманинг ишчи кучларидан кўнгли тўқ эди. Фақат шароит яратиб берилса бас.

Ниҳоят хўжалик марказида янги шифохона биноси ишга туширилгач, эски амбулатория ўрни бўшаб қолди. Депутат елиб-югуриб яхшигина бир цехга айлантириш мумкин бўлган бу бинони қайта таъмирлаб, иш бошлашга ҳозирлик кўра бошлади.

— Пойтахтга қилган сафарларимдан бирида «Наврўз» хайрия жамғармасига йўлим тушди, — ҳикоя қилади Фотима Мирзаева.— Бу ерда фақат турли хайрия тадбирларигина тайёрланади, деб юрардим. Аслида кўплаб қишлоқларда иш жойлари ташкил этиш ҳам жамғарманинг асосий фаолиятларидан ҳисобланар экан. Улар мақсадимни кўллаб-қувватлашди. Турли тўқув ҳамда тикув дастгоҳларидан ёрдам беришга ваъда қилишди.

Шу тариқа Усмонобод қишлоғида «Мирзачўл» кўп тармоқли кичик корхонаси юзага келди. Унга Фотима Мирзаеванинг ўзи бош-қош. Ҳозир у далачилик бригадаси ҳамда кичик корхонадагиларни қўшиб ҳисоблаганда 45 кишига бошчилик қилмоқда. Яқинда иш бошлаган жамоа эса тўн, гилам, полос, кигиз ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. «Наврўз» жамғармаси фонди ёрдамида келтирилган дастгоҳларда қишлоқ қизлари жундан ип йигириб, болалар учун иссиқ кийимлар тайёрлашаяпти.

— Хомашёнинг бир қисмини Намангандан олиб келдик, — дейди Фотима, — қолганини (ҳозирча фақат жун) аҳолидан сотиб олаяпмиз. Ишни тўлиқ йўлга қўйиб олганимиздан сўнг атроф қишлоқларда хусусий савдо дўконлари очиш ниятимиз бор.

Умуман олганда, депутатнинг орзулари катта. Имконият туғилди дегунча кичик қурилиш бригадаси ташкил этиш, ҳаваскорлик тўгараги тузиш ниятлари бор. Хуллас, яқин вақтлар ичида Боёвутда яна бир қишлоқ фабрикаси иш бошлаши шубҳасиз. Чунки иш бошида Ўзбекистон халқ ноиби турибди.

**Т. АБДУРАҲМОНОВ,**
**«Халқ сўзи» мухбири.**

# Хориждан хабарлар

**Саудия Арабистони ҳукумати Босния ва Герцеговинага қурол-яроғ етказиб бериш тақиқланишини бекор этиш зарурлигини яна бир бор таъкидлади.**

Жидда шаҳрида подшоҳ Фаҳд раислигида ўтган ҳукумат мажлисида шу тақиқ бекор қилинганидан кейингина мазкур республика ўзини ўзи ҳимоя қилишдек қонуний ҳуқуқни амалга ошириш имкониятини билдирди. Мамлакат ҳукумати БМТ хавфсизлик кенгашини, Жаҳон ҳамжамиятини ва айниқса Европа мамлакатларини Босния ва Герцеговинадаги уруш ҳаракатлари дарҳол тўхтатишга, унга тўла мустақиллик беришга ва унинг бирлигини сақлаб қолишга кўмаклашишга чақирди.

* * *

**БМТ хавфсизлик кенгаши сешанба куни Босния Герцеговинага қурол-яроқ етказиб беришни тақиқлашни бекор қилиш тўғрисидаги қарор лойиҳасини рад этди.**

Бу лойиҳа блокларга қўшилмаган бир гуруҳ мамлакатлар — Венесуэла, Жибутти, Кабо-Верде, Марокаш ва Покистон томонидан тақдим этилган эди. Олтита давлат — лойиҳа муаллифлари ҳамда АҚШ лойиҳани ёқлаб овоз берди, 9 та мамлакат бетараф қолди. Шу тариқа қарор лойиҳаси учун зарур бўлган овозларнинг кўпчилиги етишмади.

* * *

**Чили пойтахтида Фаластин-Лотин Америкаси конгресси тугади. Унинг ишида Лотин Америкаси ва Кариб ҳавзасидаги 17 мамлакат вакиллари қатнашди.**

Испания ЭФЭ ахборот маҳкамасининг Сантьягодан хабар қилишича, якунловчи баённомада анжуман қатнашчилари «Фаластин озодлик ташкилоти фаластин халқининг бирдан бир ва қонуний вакили» эканини айтдилар.

Анжуман иштирокчилари фаластин халқининг ўз миллий ҳуқуқлари, шу жумладан мустақил ва суверен давлатни тиклаш йўлидаги одилона курашини қўллаб қувватлашларини билдирдилар.

* * *

**Америка давлатлари ташкилоти паноҳида иш юритувчи Панамерика тараққиёт жамғармаси Мексика Президенти Карлос Салинас де Гортарига «Тинчликни мустаҳкамлашга, минтақа бирлигига ва эркин савдо воситаларига қўшган улкан ҳиссаси учун» деб аталган қитъа мукофотини берди.**

Мукофотни топширишга бағишлаб бу ерда ўтказилган маросимда Америка давлатлари ташкилотининг бош котиби Жуан Баэна Соарис Мексика раҳбарининг қитъа бир қанча мамлакатларидаги қуролли можароларни бартараф этишга катта ҳисса қўшгани учун миннатдорчилик изҳор этди.

* * *

**ХХР Ташқи ишлар вазирлигининг вакили ғарбдаги баъзи оммавий ахборот воситаларининг гўё Хитой Покистонга, Сурия Эронга «М—9» ва «М—11» ракеталарини сотди, деган хабарларини рад қилиб, бу хабарларни «ғирт ёлғон» деб атади.**

ХХР ташқи ишлар маҳкамаси вакилининг айтишича, Хитой ракета технологияларини назорат қилиш тартиби асосий қоидаларига ва талабларига амал қилмоқда, Хитойнинг бу нуқтаи назари ўзгармайди.

* * *

**1993—1997 йилларда Япония ривожланаётган мамлакатларга берадиган ёрдам, ҳукуматнинг режасига кўра, 70—75 миллиард долларга етади ва 1988—1992 йилларда берилган ёрдамдан 40—50 фоиз ошиб кетади.**

Бу ёрдам Япониянинг экспорт-импорт банки кўмагида мазкур давлатлар билан савдо-сотиқни қўллаб-қувватлаш ва уларни кредитлар билан таъминлаш учун яна 30 миллиард доллар бериладиган дастурнинг бир қисмидир.

Япония Бош вазири К. Миядзава шу режани «Катта еттилик» мамлакатларининг 5—7 июлда бўладиган учрашуви вақтида эълон қилмоқчи, деб хабар қилади РАТА—ТАСС мухбири.

* * *

**Ироқ армияси таиқ қисмларининг душанба куни ўтказилган машқлари ҳақидаги репортаж Бағдод телевидениеси орқали кўрсатилди.**

Ироқ мудофаа вазири Али Ҳасан ал Мажид машқларда қатнашган қисмларга мурожаат этиб, Американинг Бағдодга ўтган сўнгги зарбаси муносабати билан «Ироқни ҳимоя қилиш» учун жанговар шайликни оширишга чақирди.

# МАСЪУЛИЯТ ЮКИ

### — ҲОЗИР ЭНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИМИЗДАН БИРИ, — ДЕЙДИ КАТТАҚЎРҒОН ШАҲАР ҲОКИМИ МУОВИНИ ҲАМРОТОШ ШОДИЕВА.— КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАРНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ...

**Ҳокимиятнинг маориф, маданият, соғлиқни сақлаш борасида қилаётган ишлари, айниқса, ёш авлод тарбиясига бўлган эътибори ҳам диққатга молик.**

Шаҳарда янги ўқув йилига тайёргарлик, одатда апрель ойидаёқ бошланади. Оталиқ ташкилотлари мактаблар билан шартномалар тузиб, барча зарурий жиҳоз ва материалларни етказиб берадилар. Шу тариқа ўқув шароитларини талаблар даражасида сақлашга эришилмоқда.

1992—1993 ўқув йилида шаҳар ҳокими Беҳзод Зокиров бошчилигида турли ташкилотлардан вакиллар таклиф этилиб, ўн олтита мактабда одобнома дарслари ўтилди. Унда болалар билан шаҳарнинг тарихи, шу ерда яшаб ўтган алломалар, бугунги катта-ю кичик ташвишлар ҳақида суҳбатлар олиб борилди. Бу ташаббус анъана сифатида давом эттириб борилади.

Шаҳарда «Наврўз» байрамини ўтказишга ҳам ўқувчи ёшлар кенг жалб этилдилар. Уларнинг қизиқарли чиқишлари тантаналарнинг концерт дастурига ўзига хос файз киритди.

— Шанбаликдан тушган икки миллион сўм пул ана шу тадбирни ўтказишга сарфланди, — дейди Ҳ. Шодиева суҳбатни давом эттириб. — Лекин маблағларни фақат байрам тантаналарига сарфламадик. Кам таъминланган беш юзта оилага минг сўмликдан озиқ-овқат маҳсулотлари тақдим этилди. Шаҳримиздан ташқарида таҳсил оладиган студентлар эса байрам дастурхонига бир пиёла чойга таклиф этилди. Уларга беш юз сўмдан ёрдам пули берилди. Бундай тадбирни Мустақиллик байрамини нишонлаш арафасида — август ойида ҳам ўтказиш режалаштирилган. Талабаларни чуқур билим олишга рағбатлантириш учун Мирий номли мукофот таъсис этилган. Каттақўрғонда яшаб ўтган йирик аллома номи билан аталган бу мукофот байрам арафасида эгасига тақдим этилади.

Ёшларнинг ўқишга бўлган қизиқишини кучайтирувчи воситалар мактабларда кенг қўлланилаяпти. Жумладан, аълочи ўқувчиларга стипендиялар таъсис этилган. Бу харажатларни оталиқ ташкилотлари кўтараяпти...

Абдулҳамид Мажидий номли ўзбек давлат драма театри шаҳарнинг йирик маданият ўчоқларидан биридир. Минг афсуски, ҳозирча у ҳам шаҳар бюджетида. Лекин жамоа аъзолари муаммони ҳал қилишнинг ўзига хос йўлларини излаб топмоқдалар. Миллий драматургияга эътибор кучайтириляпти. Ў. Умарбековнинг «Курорт», «Ўзинг учун ўл етим», И. Ҳасановнинг «Бири кам дунё», М. Бобоевнинг «Қани менинг юлдузим?» асарлари саҳналаштирилди. Болалар учун ҳам кўплаб спектакллар намойиш этиляпти.

Шаҳар бюджетидан соғлиқни сақлашга ажратилаётган маблағлар эса шифокорларнинг ойлик маоши-ю озиқ-овқат харажатларини кўтараяпти, холос. Шунинг учун ҳам беморларни дори-дармонлар билан таъминлаш, шифохоналардаги шарт-шароитлар доимий назоратда. Бу тадбир таъминотдаги тақчилликни бир қадар бўлса-да енгиллаштиришга ёрдам бераяпти.

Ўтган йилнинг ноябрь ойидан бошлаб Каттақўрғонда биринчи маротаба хотин-қизларнинг пулли поликлиникаси ишлаяпти. Кундузги стационари бўлган бу шифо маскани кунига 20-25 беморга хизмат кўрсатмоқда.

Маҳаллаларда шаҳар поликлиникасининг филиаллари ишлаб турибди. Кундуз кунлари врачлар қабули уюштирилаяпти. Ҳозир эса поликлиника қошида ҳам кундузги стационар ташкил этилмоқда. Бу тадбирлар эса юқумли касалликлар кўпаядиган ёзги шароитда вужудга келиши мумкин бўлган ноxуш ҳолларнинг олдини олишга хизмат қилади.

**М. ҚОСИМОВА,**
**«Халқ сўзи» мухбири.**

• *Бир хат изидан*

# ИХТИЛОФ

Мен бу воқеа тафсилотини қоғозга туширишдан олдин кўплаб кишилар билан учрашдим. Лекин суҳбатдошларнинг бўлиб ўтган воқеага аниқ-равшан муносабатини билдиролмаётганини, тўғрироғи бундай қилишдан чўчиётганини ҳис этиб турганимдан кейин бир фикрга келиш ҳам мушкул бўлар экан...

Турсунпўлат Эшалиев Чироқчи туманидаги «Восход» давлат хўжалигида (ҳозир «Бешчашма» деб аталади) 1988 йилда бош агроном вазифасига тайинланди. Тўрт йил шу вазифада меҳнат қилгач, 1992 йил 24 март куни туман ҳокими томонидан ишдан бўшатилган. Унинг «айби билан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш режалари бажарилмасдан қолган экан. Туман ҳокимининг қарорида бу хусусдаги ғалла, сабзавот, картошка, мева ва бошқа экинлар ҳосилдорлиги режадагидан қанча кам бўлганлиги батафсил кўрсатиб ўтилган.

Т. Эшалиев қарордан норози бўлиб, юқори ташкилотларга мурожаат этган. Бироқ кўпчилигидан бир хил мазмундаги жавоб келган. Мана улардан айримлари:

**«Сизнинг... аризангиз атрофлича текширилди. Чироқчи туман ҳокими 1992 йил 24 мартдаги Х—81/3 рақамли қарори билан сизни бош агрономлик вазифасидан бўшатган. Қашқадарё вилоят қоракўлчилик тресги ҳисобида турасиз. Сиз Чироқчи туман давлат-кооператив агросаноат бирлашмаси қонунлари орқали туман судига ёки бошқа судларга мурожаат қилишингиз мумкин.**

**Чироқчи туман давлат агросаноат бирлашмаси раиси**

**Т. Бобоназаров».**

**«Сизнинг... Давлат назорати қўмитасига ёзган аризангиз текширилди.**

**Чироқчи район ҳокимлиги сизни бош агрономлик вазифасидан озод қилиш тўғрисида қабул қилган қарори юзасидан тегишли қонун асосида халқ судига мурожаат этишингиз мумкин.**

**Вилоят давлат назорати бошқармаси бошлиғи И. Козимов».**

Шундан сўнг Т. Эшалиев бу масалани қонуний тарзда ҳал қилишларини сўраб, Чироқчи туман судига мурожаат этган. Суд ишни 1993 йил 27 январь куни қабул қилиб, уни кўриб чиқишни 5 февралга тайинлади. Аммо ишга алоқадор кишиларнинг келмаганлиги учун уни 17 февралга қолдиришади. Аризани текшириш учун борганимда ҳам масала ҳал бўлмаган эди. Кейин уни кўриб чиқиш Яккабоғ туман судига топширилди.

Аслида, можаронинг газак олиб кетиши мана бундай бўлган.

1992 йил 18 сентябрь куни туман ҳокимияти ғаллачилик бўйича йиғилиш чақириб, уни «Восход» (ҳозирги «Бешчашма») давлат хўжалигида ўтказди. Бу ерга тўпланган туман раҳбарлари ва мутахассислар кун тартибидаги масала юзасидан фикрларини билдирдилар. Албатта, бундай пайтда ҳар ким ўз нуқтаи назарини баён қилишга ҳақли. Шу сабабли йиғилишда қатнашаётган ва бу пайтда хўжалик энтимолог-агрономи бўлиб ишлаётган Т. Эшалиев ҳам баъзи мулоҳазаларни айтди. Лекин улар асосан танқидий эди.

Натижада туман ҳокими Р. Норбўтаев йиғилишда қатнашаётган туман ички ишлар бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи А. Норқўзиевдан Т. Эшалиевга нисбатан чора кўришни сўради. Сўнг уни йиғилишдан тўппа-тўғри милицияга олиб келишди.

Шундан кейин воқеалар қандай ривожланди? Йиғилиш тугаши биланоқ Т. Эшалиевнинг ҳатти-ҳаракатлари устидан акт тузилди. Бу ишга янада «ойдинлик» киритиш ниятида унинг айрим қатнашчиларидан «тушунтириш хати» ҳам олишди. Актни туман ҳокимининг ўринбосарлари имзолашди, «тушунтириш хати»ни эса «Бешчашма» давлат хўжалиги директори ва қишлоқ Кенгашининг раиси беришди...

Орадан уч кун ўтгач, яъни 1992 йилнинг 21 сентябрь куни Чироқчи туман суди Т. Эшалиевни «майда безорилик ҳаракатини содир қилган» деб 10 кун маъмурий қамоққа олиш ҳақида қарор чиқарди. Агар воқеалар бошқача тус олмаганда суднинг одилона ҳукм чиқарганига ҳам. «айбдор»нинг қилмишига яраша жазоланганига ҳам ишониш мумкин эди.

Лекин.. Орадан кўп ўтмай ишни назорат тартибида кўриб чиққан вилоят прокурори Чироқчи туман халқ судининг Т. Эшалиевни жавобгарликка тортиш ҳақидаги қарорини асоссиз, деб топди ва унга нисбатан тўпланган маъмурий материалларни ҳаракатдан ёткизиш ҳақида вилоят суди раиси номига «протест» келтирди.

Қашқадарё вилоят суди раиси вилоят прокурорнинг «протести»га асосан 1992 йилнинг 26 октябрь куни бу ишга оид материалларни кўриб чиқди.

**ҚАШҚАДАРЕ ВИЛОЯТ СУДИНИНГ ҚАРОРИДАН:**

**...«Чироқчи туман халқ судьяси фуқаро Эшалиевни ҳуқуқбузарлиги юзасидан ҳужжатларни Ўзбекистон Республикаси маъмурий ҳуқуқбузарлик кодексининг 33, 255, 262-моддаларига риоя қилмаган ҳолда кўриб, ишга оид ҳужжатлар, ҳуқуқбузарликнинг содир бўлиш сабаблари, айбдорнинг шахси ва келтирган важлари билан тўлиқ танишмасдан хулосага келган.**

**...Фуқаро Эшалиев Турсунпўлатнинг ҳаракатида маъмурий ҳуқуқбузарлик аломатлари кўринмайди. Шу сабабли унга нисбатан Чироқчи район халқ судьясининг 1992 йил 21 сентябрь кунида маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисида чиқарган қарорини бекор қилиб, ишни ҳаракатдан ёткизиш лозим бўлади.**

**...Чироқчи район халқ судьясининг фуқаро Эшалиев Турсунпўлатни ҳуқуқбузарлиги иши юзасидан 1992 йил 21 сентябрь кунида чиқарган қарори бекор қилинсин ва иш ҳаракатдан ёткизилсин.**

**Протест қаноатлантирилсин.**

**Қашқадарё вилоят судининг раиси Х. Жайсунов».**

Бу ҳодиса туманда анча гап-сўзга сабаб бўлди. Чунки Т. Эшалиев биринчидан, ўзини ишдан нотўғри бўшатилган, деб билса, иккинчидан, ўн кун маъмурий жазога ҳукм қилиниши инсоний ғурурининг, қадрининг топталиши, деб ҳисоблади.

Мен бу ерда бир нарсадан — Т. Эшалиев бутунлай беайб киши, деган фикрдан йироқман. Унинг ҳам ўзига етгулик ўжарлиги, қайсарлиги бор. Айниқса, «қамалиб» чиққандан кейин у бутун вақтини топталган қадрини тиклашга сарфлади. Бўлган воқеалар ҳақида турли ташкилотларга шикоятлар йўллади. Энди энтимолог-агроном бўлиб ишлаётганлигига қарамай: ана шу чопа-чоп билан асосий юмушга ҳам иккинчи даражали ташвиш деб қарай бошлади. Хўжалик директори икки марта ҳайфсан эълон қилдида, учинчи мартасига уни ишдан бўшатиб қўя қолди.

Шундан сўнг орадаги ихтилоф янада кескин тус олди. Т. Эшалиев республика идораларига мурожаат этди. Унинг ёзган аризаларидан хабар топган туман ҳокими ҳуқуқ органларидан Т. Эшалиевни тартибга чақиришни сўради. Туман прокурори милиция ходимини юбориб уни ҳузурига олиб келтирди. Хуллас, тортишув, ихтилоф янада кескин босқичга ўтди...

Бу ерда биз Турсунпўлат Эшалиев республика идораларига нималар ҳақида ёзганлиги хусусида тўхталмоқчи эмасмиз. Чунки унда айтилган фикрларнинг нечоғлик тўғри ёки нотўғрилигини аниқлаш ўша идоралар ихтиёрида...

**М. МУҚИМОВ,**
**«Халқ сўзи» мухбири.**

# ХАБАРЛАР

### ЗЎРАВОН ЗАРБГА ДОШ БЕРОЛМАДИ

ЖИЗЗАХ шаҳрининг корхоналаридан бирдаги уддабурон шофёр йигит ўз бошлиғи учун Россиядан мойи артилмаган ГАЗ-31 маркали «Волга» келтиргандан сўнг дўстлар йиғилиб, бу «воқеа»ни роса ювишди. Кайф билан шоду хуррам уйига қайтаётган ҳайдовчи йўл-йўлакай 17 ёшли ҳаммаҳалла қизни ҳамроҳ қилиб олди. Ва кутилмаганда нияти бузилиб, рулни бошқа тарафга бурди. Кейин... Кейин... Қиз норозилик билдирди. Йигит пичоқ ўқталиб, уни қўрқитмоқчи бўлди. Аммо ичгани туфайли қўли қалтираганми, ё қиз ҳақиқатан эпчил бўлганми, йигитнинг пичоғи ўзига қайтиб урилди ва зўравон жон берди...

**А. МАМАРАСУЛОВ.**

### ЖУРНАЛИСТЛАР ИМТИЁЗЛИ БЎЛДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги муносабати билан жумҳуриятнинг ижодкор ва тиббиёт ходимларига имтиёзлар бериш тўғрисида»ги фармонига мувофиқ Наманган вилоятидаги оммавий ахборот воситаларининг ижодий ходимларига ҳоким қарори билан яна бир имтиёз берилди. Жумҳурият ва вилоят оммавий ахборот воситалари ходимлари вилоят ҳудудидаги транспортнинг таксидан ташқари барча турларида бепул юрадиган бўлдилар.

**Р. ИРИСОВ.**

### НАЗАРИМДА «КЎПРИК» ЗАИФЛАШГАНДЕК

Вақтли матбуотда ҳамда оммавий ахборот воситаларида жамоатчи мухбирлар фаолиятининг аҳамиятини матбуот билан кундалик ҳаёт ўртасидаги кўприкка қиёс қилгим келади. Илгарилари матбуот кунида ишчи қишлоқ мухбирларининг меҳнатлари ҳам муносиб баҳосини оларди. Кейинги пайтларда ана шу анъаналар сусайгандек бўлаяпти. Назаримда, матбуот жамоалари билан жамоатчи мухбирлар ўртасидаги «кўприк» заифлашгандек туюлмоқда.

Маълумки, биз ҳамиша халқ орасида, одамлар билан ҳамдам-ҳамнафасликда яшаймиз. Бизга суяниб фаолият кўрсатган матбуот органи ютқизмайди. Иншоолло, анъанавий алоқаларимиз мустаҳкамлангай.

**Хушвақт ОМОНОВ,**
**Тошкент вилояти Қибрай районидаги Янги Тошкент консерва комбинати ишчиси, жамоатчи мухбир.**

• *Мавзуга қайтиб*

# Бир ферманинг сутини «ўмараётган» эркатой итлар

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМИЯТИ ДИҚҚАТИГА!

Болалигимда кечган бир воқеа ҳеч ёдимдан чиқмайди. Балки, у ўзининг даҳшати, мислсиз рутубатли шарпалари билан бутун умр менинг хотирамда қолар. Балки, менинг табиатимдаги қўрқув ва важоҳатни фақатгина шу ҳодиса бошқариб турар...

У шундай кечган эди: қўшни қишлоқда тўй бўлди. Табиийки, биз ёш-яланг барчамиз унга отландик. Ҳеч нарсада нотабиийлик йўқ, бир зайлдаги тўй. Лекин фожеа эртасига маълум бўлди. Одамларнинг эслашича, куёвни анча олдин ит қопган. лекин у тўй кунигача бирор марта шикоят қилмаган, ўзида ўзгариш ҳам сезмаган. Бироқ ўша куни... Ҳатто куёв жўралар ҳам куёв табиатидаги ўзгаришларни сезган. Мастликка йўйишган. Ярим кечаси эса, кўзи қонга, билаги кучга тўлган куёв инсоний шамойилини йўқотиб, бир бурчакка тиқилиб ўтирган келинга ташланган. Жон таслим қилаётган келиннинг «ёрдам беринг», дея нажот истаб, ҳайқирганини эшитган ота уйга отилиб киради. Қарасаки Худодан тилаб олган ёлғиз ўғлининг оғзидан қон томиб турибди. Қонга беланган келини нурли кўзларини шифтга тикканча унсиз ётибди...

Бу рўмондан парча эмас, балки биз сиз билан яшаб турган ҳаёт воқелигидир. Бундай даҳшатли фожеа яна кимнингдир хонадонида содир бўлишини биз истамаймиз. Яратганга бу балони ўзинг даф қил дея илтижо қиламиз. Зеро, худди шундай ҳодиса бугун Тошкентдай шаҳри азимда ҳам юз бериши эҳтимолдан холи эмас...

— ...Айниқса, кейинги икки, уч йил ичида бизга ит қопган беморларнинг мурожаат қилиши бирмунча кўпайди. Биргина шу йил бошидан буён фарзандлари итдан жароҳатланган 200 дан ошиқ ота-она бизга шикоят қилди, — дейди шаҳар 14-болалар шифохонаси жарроҳлик бўлими мудири Норбўта Қурбонов.

У киши менга итдан азият чеккан 5-6 ёшдаги кўплаб гўдакларнинг номларини санадилар. Даъвомиз ўринсиз бўлмаслиги учун шулардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

ТОШХЎЖАЕВА Камола — 5 ёш. Ҳамза тумани, Куйбишев шохкўчаси, 19 уй. Чап болдиридан жароҳатланган.

ТУРОПОВА Камола — 6 ёш. Шайхонтоҳур тумани, Ц-26 мавзеси, 82 уй, 12 хонадон. Ўнг сонидан жароҳатланган.

ҚОДИРОВ Низом — 5 ёш. Юнусобод тумани, Орипов кўчаси, 53 уй. Лаби ва қошидан жароҳатланган.

Афсуски, ит талаган бундай гўдакларнинг номини юзлаб келтириш мумкин. Келинг, яхшиси, муҳарририятимизга келган баъзи бир одамларнинг гапларини эшитайлик.

**«Мен метронинг «Ҳамза» бекати яқинида тураман. Май ойининг ўнинчи куни уйга кечроқ қайтишга тўғри келди. Йўл-йўлакай атрофда ит етаклаб юрган талай одамларга кўзим тушди. Албатта, бундан ҳайрон бўлмадим. Чунки кейинги пайтда бу ҳол одатга айланган. Лекин қўққисдан эшакдек келадиган ит устимга ташланди. Қўрқиб кетдим. Худога шукрки, унча оғир жароҳат олмадим. Фақат янгигина шим ва кўйлагимдан айрилдим.**

**Ф. ТУҚМИРЗАЕВ,**
Тошкент Давлат техника дорилфунуни толиби.

**«Илгари шаҳарда безорилар дастидан одам эркин юролмасди. Эндигина бу нуқсонлар қонун йўли билан тугатилган ва шаҳарда тартиб сақланган бир пайтда, ит деган бир бало чиқди. Тўғриси, одам ўз уйига ҳам ҳадиксираб кирадиган бўлиб қоларкан. Чунки «дом»нинг йўлакларидаям итини ўйнатиб ўтиришади. Кечқурунни-ку айтмасаям бўлади. «Дом»имиз ёнидаги болалар ўйнайдиган майдонча итга тўлиб кетади. Гўё бир отар қўйдай... Дудга тўлган шаҳарда сиқилиб кетган болаларимиз, ҳатто эшик олдидаям эркинроқ ўйнашолмаяпти.**

**Абдужалил САИДҚОСИМОВ,**
**«Ташсельмаш» заводи ишчиси».**

Ҳақиқатан ҳам, бугунги кунда аксарият кўп қаватли уйларда ит асраш одат тусига кирган.

**Ҳар йили Тошкент шаҳрида 64-65 минг ит ҳисобга олинар экан. Шаҳарда итнинг бу даражада кўпайиши иқтисодий томондан ҳам катта зиён келтирмоқда. Дейликки, ҳар бир ит кунига ўрта ҳисобда 1 литрдан сут ичса, 64 тонна сут кетади, ёхуд бутун бир катта чорвачилик комплекси фақат итлар учун маҳсулот чиқараяпти.** Яна денг, шаҳар итлари бир қадар такаббур мавжудот бўлишади. Улар орасида гўшт, колбаса билан овқатланадиганлариям кўп.

Тағин бир гап. Худо кўрсатмасин-у, мабодо сизни ўша кўчадаги итларнинг бирортаси қопиб олса, эгаси 5 сўм жарима тўлар экан(!?).

Тошкентда итлар (умуман ҳайвонлар) билан шуғулланадиган ўнлаб ташкилотлар бор. Шулардан баъзи бирлари раҳбарларининг «ташвишлари» билан танишсак.

**Убайдулло КОМИЛОВ: Тошкент шаҳар ҳайвонлар касалликларига қарши курашиш маскани бошлиғи.**

— Йирик шаҳарнинг кўп қаватли иморатларида истиқомат қилувчилар ўзларини озми-кўпми табиатдан ва унинг яратган мўъжизаларидан узоқлашиб қолаётганликларини ҳис этадилар. Шунинг учун баъзи бировлар гулларга, бошқалар қушлар ва ҳайвонларга меҳр қўядилар. Айниқса, инсоннинг ит билан дўстлиги қадимдан давом этиб келади ва бундан буён ҳам ҳеч қачон узилмаса керак. Лекин кўпчилик итни болаларга овунчоқ сифатида олиб беради. Катта бўлгач ёхуд оиланинг турар-жой шароити ўзгаргач, уни кўчага ҳайдаб юборадилар. Улар эса юқумли касалликлар кўпайишига сабабчи бўлиши мумкин. Масалан, қутуриш. Дунёда ундан оғир касаллик бўлмаса керак: ҳозирга қадар унинг давоси топилган эмас...

Бундан ташқари, йилига **ўрта ҳисобда 7—8 минг киши итлардан жароҳат олаяпти. Шулардан 800—900 нафари касалхоналарда ётиб даволанади. Бу эса эндигина мустақил бўлиб, оёққа тураётган давлатимизга сезиларли зарар келтирмоқда.**

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг 1987 йилдаги 300-қарорига асосан, уйда ит сақлаган фуқаролар йилига 15 сўм бадал тўлашлари белгиланган. Бу билан ит учун қилинадиган барча харажатлар, яъни итлар учун ҳужжатлар тайёрлаш, уларни сайр қилдириш учун махсус жойлар ҳозирлаш ва бошқа чиқимлар кўзда тутилган. Демак ҳамма ит эгалариям бу пулни тўлайди, деб бўлмайди. Бу кўрсаткич Тошкент шаҳрида 25—30 фоиз бажарилади, холос.

Гоҳида эрталаб сутга чиқиб турнақатор одамларни кўриб, шунча одамга сутни қанақа қилиб етказиб беришаркан, дея ҳайратланаман. Лекин билишимча, сут олиш кўп ҳолларда ҳаммага ҳам насиб қилавермас экан.

— Эрталаб сутга асосан ёш боласи, уйида бемори ёки ит-мушуги борлар чиқишади, — дейди мавземиздаги дўкон сотувчиси.

— Сиз уларни итга ёхуд болаларга олишаётганини қаёқдан биласиз? — деб сўрайман талмовсираб.

— Бу яқин ўртадаги аҳолининг ярмисини танийман. Мижозларнинг эса қиёфалари, ҳатто туриш-турмушигача ёд бўлиб кетган.

— Шуни била туриб эътироз билдирмайсизми Балким ана шу сут ёш бир гўдакнинг ризқидир?

— Гапингиз тўғри, кўпинча сут етмай қолади. Ёш боласи бор оналар бизга шикоят қилишади. Лекин начора. ит шайдоларига бирон оғиз гапириб кўрингчи, «Мен ўз пулимга оляпман, сенинг ишинг нима?!» деб ўдағайлашади...

Итлар истироҳат боғларида, трамвайларда, озиқ-овқат дўконларида, ошхоналарда худди одамлардек бемалол юрар экан, биз ё итга, ёки итлар бизга даҳшатли даражада яқинлашиб қолибди-да, деб ҳайратланаман. Ҳайратланмасликнинг эса иложи йўқ.

— Бошқармамизда, эгасиз итлар билан шуғулланадиган, уларни тутиб йўқ қиладиган махсус бўлим бор. Бу бўлим ўнта бригадани ўз ичига олади. Буларнинг иши кўчадаги эгасиз итларни тутиб. махсус жойга олиб боришдир. Албатта бугунги кундаги «Шаҳарни ит босиб кетса-я!» каби шов-шувлар бизниям ташвишга солаётир. Ҳатто сиз айтгандай, магазин, ошхона, истироҳат боғларидаям одамлар ҳеч тортинмасдан ит етаклаб юрадиган бўлишди. Очиғи бу ҳолат кундан-кунга гўё табиийлашиб бораётир. Кўчаларда эса санқиб юрган эгасиз итлар кўпайгандан кўпайиб бормоқда. Биргина бизнинг бўлимимиз йилига 9—10 минг эгасиз итни ушлаяпти, — дейди куйиниб, биз билан суҳбатда, шаҳар ободонлаштириш бош бошқармаси бошлиғининг муовини Ғофур Рустамов.

Тўғрисини айтган маъқул. Бу машмашаларга итлар эмас, биз ўзимиз айбдормиз. Мабодо фалакдан «тубанлик» деган тамға ёғилса, у итнинг эмас, бизнинг пешонамизга ёпишади. Чунки магазинга ит бизни эмас, биз итни эргаштириб киряпмиз ёки шундайларни кўриб индамаяпмиз, чора кўрмаяпмиз...

**Ўрол ҒОИИМОВ,**
**«Халқ сўзи» мухбири.**

**ТАҲРИРИЯТДАН:** итларнинг кўпайиб кетиши . бугун шаҳар аҳолисининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда. Юқорида таъкидлаганимиздек, бу ҳол юқумли касалликларнинг келиб чиқишига сабабчи бўлаётир. Қолаверса, наинки болаларимиз, ҳатто биз катталар ҳам кўчада эркинроқ юриш бахтидан бенасиб қолмоқдамиз.

**Бу мавзуда «Халқ сўзи»да олдин ҳам кўплаб фикрлар билдирилуидн. Лекин улар муаллақ қолмоқда, сўз қадри ер билан бир бўлаётир. Аҳвол эса ҳамон ўша-ўша.**

## САМАРҚАНДДА КАШФ ЭТИЛГАН

**УРУШДАН** аввалги йиллари ўтказилган машҳур «Москва — Қорақум» автомобиль пойгаси қатнашчилари Самарқандга келишганда машиналарининг двигателлари йўлдаги чанг-тўзонлар туфайли ёмон аҳволга келиб қолган экан. Шунда самарқандлик чилангар усталар бу двигателлар учун оддий тунука ва от қилидан махсус мосламалар ясаб, ўрнатишади. Шу тариқа автомобиль двигателига ҳаво орқали кирадиган ҳар хил чангни ушлаб қоладиган мосламани (фильтр) ясашга илк бор Самарқандда қўл уришган экан. Яна шуни ҳам айтиб ўтиш жоизки, бу мослама ясалган устахона кейинчалик кенгайиб, Самарқанд тажриба-механика заводига айланди.

## «ЯЗЕКС» БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

**ЖОМБОЙ** туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги ҳудудида тўқимачилик комбинати қурилиши бошланганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин ўтган қисқа муддат ичида бу ерда 90 миллион сўмлик иш бажарилди.

Вилоят пахта, пилла, жун ва қоракўл тери сотилишини таъминловчи ассоциацияси ҳамда Туркиянинг «Язекс» корпорацияси ҳамкорликда бунёд этаётган корхона фаолият кўрсата бошлагач, йилига 25 минг тонна толани қайта ишлаб, тайёр маҳсулот чиқаради. Бу комбинат шарофати билан икки мингдан зиёд киши ишли бўлади. Қурувчилар 15 гектар майдонни эгаллаган тўқимачилик корхонасининг йигирув, бўяш, тўқув ва тикув цехларини шу йилнинг ўзидаёқ фойдаланишга топширишни ниятдалар.

**М. МУҚИМОВ,**
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Долзарб мавзу*

# ИШСИЗЛАР ВА ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

**УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТ ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ УРИНБОСАРИ ОҚИЛ ОБИДОВ БИЛАН СУҲБАТ.**

**— Бозор иқтисодиёти шароитида республикамиз Президенти ва ҳукуматимиз аҳолини, айниқса, унинг кам таъминланган табақасини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этишга асосий эътиборни қаратмоқда. Республика Меҳнат вазирлиги фаолияти эса тўғридан-тўғри ана шу вазифаларни бажаришга йўналтирилган.**

— Ҳақиқатан бугунги кунда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш масаласи бирламчи бўлиб, уни бажариш масъулияти вазирлигимиз ва унинг қуйи ташкилотлари зиммасига юклатилган. Ҳатто бу ҳол республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида Меҳнат вазирлиги фаолиятини бундан буён янада такомиллаштириш тўғрисида»ги 127-сонли қарорида ҳам ўз аксини топган. Бугун биз фаолиятимизни мазкур ҳужжат талаблари даражасида олиб бораяпмиз. Вазирлик тизимига жиддий ўзгаришлар киритилди. Асосий эътибор бевосита фуқаролар билан ишлайдиган қуйи ташкилотларимизга қаратилди. Чунки уларгина бандлик, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг қайноқ жараёнини бошдан кечирадилар. Мутахассисларга бўлган эътибор ва талаб ҳам бирмунча кучайтирилди. Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ижтимоий ҳимоя чоралари бугун ўзининг ҳаётийлиги ва мавжуд шарт-шароит талаблари даражасида эканлиги билан ҳам МДҲ давлатларидаги амалдаги механизмдан тубдан фарқ қилаётир. Буни БМТ, жаҳон банки ва халқаро меҳнат ташкилотлари ҳамда хорижий экспертлар ҳам таъкидламоқдалар. Мамлакатимизда олиб борилаётган кучли ижтимоий ҳимоя тадбирлари амалга оширилаяпти.

Шу ўринда республика меҳнаткашларининг ойлик маошлари Ҳамдўстлик мамлакатларидагига нисбатан анча юқори эканлигини ҳам алоҳида таъкидлаш жоиз. Жорий йилнинг 1 июлидан энг кам иш ҳақи ва барча турдаги пенсия турларининг 1,5 фоизга оширилганлиги ҳам юқоридаги сиёсатнинг натижасидир.

**— Бугун биз ишсизлик ва унинг олдини олиш чоралари тўғрисида кўп гапираяпмиз. Меҳнат вазирлигида бу борада қандай амалий тадбирлар амалга оширилмоқда?**

— Ҳозир республикамизда ҳар бир ишга лаёқатли шахснинг меҳнат қилиши, ўзи ва оиласи учун муносиб турмуш тарзини таъминлашига эришиши учун жиддий чора-тадбирлар белгиланган. Аҳолининг кундалик даромадлари ва омонатларининг харид кучи даражасини ошириш, солиқ сиёсатини такомиллаштириш ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолда иш ўрнини йўқотган фуқароларни ишга жойлаш, касбга қайта ўқитиш, уларга моддий ёрдам кўрсатиш, меҳнат шароитлари, унга ҳақ тўлаш, уни муҳофаза қилиш муаммоларини мунтазам тартибга солиш, аҳолининг ёрдамга муҳтож тоифасига ижтимоий ёрдам кўрсатиш масалалари шулар жумласидандир.

«Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги республика Қонуни кишиларнинг меҳнат қилишга бўлган ҳуқуқини рўёбга чиқаришга қаратилган бўлиб, у иш билан таъминлаш хизматлари ёрдамида фуқароларга янги касб эгаллаш, меҳнат қилиш соҳасидаги ишчанлигини ошириш, ишидан ва даромадидан ажраб қолмаслик мақсадида малакаларини ошириш имкониятларини яратаяпти. Мавжуд шароитдан келиб чиққан ҳолда ва фуқароларимиз даромадларининг қувватини сақлаб қолиш мақсадида пенсиялар, нафақалар қайта кўриб чиқилаётгани ҳаммамизга маълум.

Энди ишсизлар масаласига келсак, ҳозир республика меҳнат бозоридаги аҳвол ҳар ойда ўрта ҳисобда 16 минг кишининг меҳнат биржаларида ишга жойлашиш учун рўйхатдан ўтаётганликларини кўрсатмоқда. Уларнинг 50 фоиздан зиёдроғи иш билан таъминланаётган бўлса, 17 фоизига ишсиз мақоми берилаяпти.

**— Унда қолган 33 фоиз ишсиз аҳолининг тақдири қандай кечаётир?**

— Мен юқорида вазирлигимиз қуйи ташкилотлари фаолиятига жиддий эътибор бера бошлаганимизни таъкидладим. Сиз тилга олган «қолган»лар ана шу ташкилотларимизнинг, яъни шаҳар ва район меҳнат биржаларининг кўмаги билан янги касбларга ўқитилмоқда ёки ихтиёрий тарзда қайта тайёрлаш курсларига юборилмоқдалар. Бу мақсадлар учун эса республика бандликка кўмаклашиш жамғармаси маблағлари сарфланаяпти.

Яна бир гап. Ҳозир вазирлик олдида бандликни таркибан қайта қуриш вазифаси турибди. Бугун моддий ишлаб чиқариш соҳасида жами аҳолининг 74 фоизга яқини, хизмат кўрсатиш соҳасида эса 26 фоизи фойдали меҳнат билан банд. Мақсад бундан буён хизмат кўрсатиш соҳасида банд бўлганлар сонини кўпайтиришдир. Бунинг устивор йўналишлари кичик бизнес ва ўзини ўзи иш билан таъминлаш, деҳқон (фермер) ва шахсий ёрдамчи хўжаликлар, жамоат ишлари кўламларини кенгайтиришдан иборатдир. Республика Президентининг аҳолига томорқа ерлари ажратиш ҳақидаги йирик ижтимоий аҳамиятга молик фармони туфайлигина шу кунларда шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг ўзидагина 400 мингдан зиёдроқ аҳоли ўзини ўзи иш билан таъминламоқда.

**— Ёшлар ўртасидаги ишсизлик муаммоси қандай ҳал этилаяпти?**

— Ҳа, чиндан ҳам бугун бизга иш қидириб мурожаат қилаётганларнинг ярмисини ёшлар ташкил этаяпти. Эндиликда улар учун янги иш жойлари ташкил этишнинг ўзи камлик қилади. Ёшларни ҳунарли қилиш лозим. Токи улар меҳнат бозорига бемалол кира олсинлар. Бунга эса халқ таълими, меҳнат ва маҳаллий бошқарув органлари, корхона ва хўжаликлар мутахассислари фаолияти узвий боғлиқ тарзда олиб борилиши керак. Бироқ ҳамон жойларда ўқитишнинг илғор усуллари ишлаб чиқилмагани, замонавий техника воситаларининг етишмаётгани ташвишланарлидир. Бугун ҳамма ерда ҳам касбга тайёрлаш сифатига етарлича эътибор берилаяпти деб бўлмайди.

Яқинда биз БМТ билан ҳамкорликда ногироилар, кўп болали оналар, ёшлар ўртасида ўз-ўзини иш билан таъминлаш ва майда бизнесни ривожлантириш бўйича қўшма лойиҳа тайёрладик. Унга кўра, қўшимча иш жойларини очиш кўзда тутилаяпти. Бундан ташқари, кишиларни янги касб-ҳунарларга ўргатиш, якка тартибдаги ва шахсий тадбиркорликни ҳаётимизга татбиқ этишимизга ҳам юқоридаги тадбир имкон беради.

**— 1993 йилнинг 1 январидан бошлаб ҳукуматимиз меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги тизимини ишлаб чиқди. Мазкур тадбир ҳам асосан Меҳнат вазирлиги орқали амалга оширилаяпти. Ана шу ёндашувнинг бугунги кундаги натижалари хусусида қандай фикрдасиз?**

— Меҳнатга ҳақ тўлашда ягона тариф сеткаси жорий қилингандан кейин у меҳнатга ҳақ тўлашдаги деформацияланишни (нотекисликларни) бартараф этишга имкон берди. Бундан ташқари, янги тизим, соҳасидан қатъий назар, меҳнатга ҳақ тўлашнинг рағбатлантирувчи вазифаси ижросига кенг йўл очди. Шу билан бирга, ягона тариф сеткаси иш ҳақини тартибга солишнинг тармоқ принципидан тармоқлараро принципига ўтишга, ишчи ходимлар малакасини, маҳсулот сифатини мунтазам оширилиши меҳнат унумдорлиги юксалишини рағбатлантиришга ҳам шароит яратмоқда. Энг асосийси эса, бу ёндашув фуқароларнинг унумли меҳнатга интилишини кучайтирмоқда.

**— Жаҳон тажрибалари ҳақида сўз кетганда муштарийларда «Ишчи кучларини экспорт қилиш масаласи республикада қай аҳволда экан?» деган савол туғилиши мумкин. Шундай эмасми?**

— Биз бугун бир қатор хорижий мамлакатлар билан ана шу масала юзасидан музокаралар олиб бораяпмиз. Масалан, 60 кишилик дастлабки мутахассислар гуруҳини Бирлашган Араб Амирлигига юборишга тайёрлаб қўйганмиз. Мақсад бу механизмни ҳам изчил йўлга қўйишдир.

**Суҳбатни**
**Мурод АБДУРАҲМОНОВ**
**ёзиб олди.**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ 1992 ЙИЛ 12 ФОИЗЛИ ИЧКИ ЮТУҚЛАР ЗАЁМИ**

**1993 ЙИЛ 30 ИЮНЬ НУКУС ШАҲРИДА ЎТКАЗИЛГАН V ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ**

## МАЪЛУМОТНОМА ЖАДВАЛИ

Ютуқлар заёмининг еттита разрядидаги серия ва номерлари қуйидагича бўлган облигацияларга чиқди:

| Серияси | облигация номерлари | ютуқ миқдори (сўм билан) | Серияси | облигация номерлари | ютуқ миқдори (сўм билан) |
|---|---|---|---|---|---|
| 00132 | 014* | 25000 | 26221 | 1-100 | 5000 |
| 00900 | 1-100 | 2000 | 26480 | 1-100 | 5000 |
| 01174 | 1-100 | 5000 | 26914 | 1-100 | 5000 |
| 01297 | 044* | 50000 | 26963 | 032* | 50000 |
| 01550 | 1-100 | 2000 | 27073 | 086* | 25000 |
| 01615 | 1-100 | 5000 | 27155 | 1-100 | 5000 |
| 01993 | 1-100 | 5000 | 27245 | 1-100 | 5000 |
| 02109 | 010* | 25000 | 27555 | 1-100 | 5000 |
| 02176 | 1-100 | 2000 | 27608 | 1-100 | 5000 |
| 02400 | 056* | 25000 | 28202 | 1-100 | 5000 |
| 02679 | 1-100 | 5000 | 28434 | 1-100 | 10000 |
| 03016 | 1-100 | 5000 | 28681 | 1-100 | 5000 |
| 03151 | 1-100 | 10000 | 28685 | 046* | 50000 |
| 03544 | 1-100 | 5000 | 28714 | 074* | 25000 |
| 03672 | 1-100 | 5000 | 29024 | 1-100 | 5000 |
| 03679 | 028* | 50000 | 29057 | 1-100 | 5000 |
| 04263 | 1-100 | 5000 | 29065 | 027* | 25000 |
| 04438 | 058* | 25000 | 29315 | 076* | 25000 |
| 04758 | 083* | 25000 | 29783 | 1-100 | 2000 |
| 05537 | 1-100 | 5000 | 29819 | 1-100 | 5000 |
| 06046 | 1-100 | 5000 | 29866 | 1-100 | 5000 |
| 06228 | 1-100 | 10000 | 29919 | 1-100 | 2000 |
| 06367 | 1-100 | 5000 | 30245 | 016* | 50000 |
| 06515 | 1-100 | 5000 | 30447 | 1-100 | 5000 |
| 06543 | 002* | 25000 | 30495 | 1-100 | 5000 |
| 06886 | 010* | 25000 | 30781 | 098* | 25000 |
| 07183 | 081* | 25000 | 30830 | 061* | 25000 |
| 07237 | 005* | 25000 | 31209 | 1-100 | 5000 |
| 07260 | 1-100 | 5000 | 31276 | 044* | 50000 |
| 07571 | 026* | 25000 | 31280 | 086* | 25000 |
| 07941 | 061* | 25000 | 31341 | 036* | 50000 |
| 08482 | 061* | 25000 | 31583 | 1-100 | 5000 |
| 08822 | 096* | 25000 | 31910 | 1-100 | 5000 |
| 09698 | 056* | 25000 | 32001 | 1-100 | 5000 |
| 10187 | 094* | 50000 | 32086 | 004* | 100000 |
| 10282 | 007* | 50000 | 32087 | 012* | 100000 |
| 10462 | 1-100 | 10000 | 32201 | 1-100 | 5000 |
| 10512 | 1-100 | 5000 | 32341 | 001* | 100000 |
| 10649 | 1-100 | 2000 | 32438 | 1-100 | 2000 |
| 11120 | 1-100 | 5000 | 32543 | 1-100 | 5000 |
| 11416 | 1-100 | 5000 | 32665 | 070* | 25000 |
| 11461 | 062* | 25000 | 33190 | 1-100 | 2000 |
| 11503 | 086* | 25000 | 33230 | 1-100 | 10000 |
| 11555 | 1-100 | 5000 | 33239 | 1-100 | 10000 |
| 11756 | 026* | 50000 | 33544 | 1-100 | 5000 |
| 11782 | 052* | 25000 | 33737 | 090* | 100000 |
| 12530 | 1-100 | 5000 | 34291 | 1-100 | 10000 |
| 12764 | 1-100 | 5000 | 34623 | 1-100 | 5000 |
| 13546 | 1-100 | 5000 | 34698 | 022* | 25000 |
| 14814 | 1-100 | 5000 | 35104 | 1-100 | 5000 |
| 14852 | 1-100 | 5000 | 35114 | 1-100 | 5000 |
| 15079 | 040* | 25000 | 35696 | 025* | 25000 |
| 15386 | 091* | 50000 | 36589 | 1-100 | 5000 |
| 15709 | 057* | 50000 | 36754 | 005* | 25000 |
| 15734 | 1-100 | 5000 | 37423 | 1-100 | 2000 |
| 15928 | 043* | 25000 | 37702 | 1-100 | 5000 |
| 16059 | 1-100 | 5000 | 37851 | 019* | 25000 |
| 16902 | 073* | 25000 | 37861 | 1-100 | 10000 |
| 16948 | 1-100 | 2000 | 38007 | 1-100 | 2000 |
| 17101 | 1-100 | 10000 | 38037 | 1-100 | 5000 |
| 17219 | 006* | 25000 | 38250 | 1-100 | 5000 |
| 17289 | 051* | 25000 | 38355 | 017* | 25000 |
| 17702 | 024* | 50000 | 38856 | 098* | 25000 |
| 17858 | 1-100 | 5000 | 39096 | 058 | 50000 |
| 18136 | 1-100 | 2000 | 39387 | 047* | 25000 |
| 18277 | 1-100 | 5000 | 39422 | 1-100 | 5000 |
| 18299 | 1-100 | 5000 | 40593 | 040* | 50000 |
| 18355 | 1-100 | 2000 | 40651 | 1-100 | 5000 |
| 18449 | 1-100 | 5000 | 40817 | 1-100 | 5000 |
| 18520 | 076* | 50000 | 41201 | 1-100 | 5000 |
| 18573 | 1-100 | 2000 | 41218 | 1-100 | 5000 |
| 18621 | 1-100 | 5000 | 41225 | 1-100 | 5000 |
| 18624 | 1-100 | 2000 | 41362 | 007* | 25000 |
| 18756 | 1-100 | 2000 | 41603 | 1-100 | 2000 |
| 18762 | 008* | 25000 | 41992 | 099* | 25000 |
| 18836 | 1-100 | 5000 | 42129 | 1-100 | 5000 |
| 19147 | 021* | 250000 | 42188 | 1-100 | 5000 |
| 19308 | 016* | 25000 | 42401 | 035* | 25000 |
| 19721 | 014* | 50000 | 42776 | 1-100 | 5000 |
| 20316 | 057* | 25000 | 42851 | 054* | 100000 |
| 20945 | 1-100 | 2000 | 42866 | 1-100 | 5000 |
| 21074 | 1-100 | 10000 | 42889 | 001* | 50000 |
| 21098 | 036* | 50000 | 43161 | 1-100 | 5000 |
| 21103 | 1-100 | 2000 | 43949 | 035* | 25000 |
| 21269 | 058* | 50000 | 44162 | 1-100 | 5000 |
| 21468 | 1-100 | 2000 | 44187 | 1-100 | 5000 |
| 22409 | 052* | 50000 | 44346 | 075* | 50000 |
| 22682 | 1-100 | 5000 | 44359 | 068* | 25000 |
| 23048 | 068* | 25000 | 44923 | 1-100 | 5000 |
| 23080 | 1-100 | 5000 | 45042 | 070* | 50000 |
| 23186 | 1-100 | 2000 | 45596 | 1-100 | 5000 |
| 23372 | 1-100 | 5000 | 46528 | 1-100 | 5000 |
| 23569 | 066* | 50000 | 46950 | 033* | 25000 |
| 23706 | 1-100 | 5000 | 47101 | 042* | 25000 |
| 23786 | 1-100 | 5000 | 47497 | 1-100 | 5000 |
| 24166 | 054* | 25000 | 48475 | 1-100 | 5000 |
| 24663 | 1-100 | 5000 | 49027 | 1-100 | 5000 |
| 24849 | 062* | 25000 | 49237 | 1-100 | 5000 |
| 25167 | 004* | 50000 | 49529 | 1-100 | 5000 |
| 25982 | 1-100 | 5000 | 49972 | 1-100 | 5000 |

*Шу seриядаги облигацияларнинг қолган номерига 2000 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 500 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

1000 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда 10000, 5000, 2000 сўмлик ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига айнан 20000, 10000, 4000 сўм ютуқ тўланади.

1000 сўмлик облигация номерларидан бирига 25000, 50000, 100000, 250000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 2000 сўм чиқади ва облигация бўйича 27000, 52000, 102000, 252000 сўм тўланади. 250 сўм қийматидаги облигацияларга 500 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссиясининг раиси— Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари
**Д. Н. ШАМШЕТОВ.**

Тираж комиссиясининг масъул котиби — Ўзбекистон Жамғарма банки комплекс хизмат кўрсатиш Бошқармасининг бошлиғи
**А. ҲАЙДАРОВ.**

ТУРСУНТОШ ЖАМОЛА ЖАББОР

# КЎЗЛАРИНГДА ОҚАР ДАРЁЛАР

Каттақўрғон шаҳрида туғилган. Тошкент Давлат дорулфунунининг журналистика факультетини битирган. Ўзбекистон телерадиокомпаниясида муҳаррир бўлиб ишлайди. Шеърлари вақтли матбуот саҳифаларида тез-тез чоп этилиб туради. Илк тўплами — «Баргирезон» нашрга тайёрланмоқда.

* * *

Жоним — жисмингдаги энг
охирги ўқ,
Саргардон умримга тилайлик
тўзим, —
Кечир, сени ташлаб
кетолмасман, йўқ,
Мен ташлаб кетарман ўзимни
ўзим...

## УНУТИШ

Офтоб чиқар оламга тағин.
Туман ичра ялтирайди нур.
Рутубатли ҳазонлар ичра,
Кўкка боқар ғамдийда сурур.
Дарахтларнинг бийрон тилидан,
Тўкилади япроқлар, сўзлар.
Бу сўзларни туманлар тағин ·
Яширади бегона кўздан.
Дарахтларнинг бужур танаси
Ўхшаб кетар нолакор найга.
Кетиб борар уфқ узра қуёш,
Кетиб борар... Билмайман
қайга.
Офтоб чиқар оламга тағин.

## БИР ЗАМОНЛАР...

Ошно бўлдим дарёларга,
Майсаларга дилим ёрдим.
Диёнатсиз самоларга
«Бир замонлар кўп ёлвордим...»
Дарё бўлдим саҳроларга
Юрагимни ғамга қордим.
Хиёнаткор даҳоларга
«Бир замонлар кўп
ёлвордим».
Мен сиғиндим «худолар»га,
Жаҳаннамга кириб бордим.
Ижобатсиз дуоларга
«Бир замонлар кўп
ёлвордим...»

* * *

Кўзларингда оқар дарёлар,
Ниҳол унар ҳоксор танангдан.
Нафасингдан кезар шамоллар,
Юрагингдан оқар аланга.
Сўзларингнинг қанотларида
Учиб кетар қушдай хаёлим.
Изтиробнинг саҳроларида
Кўкаради гулдай заволим.
Инграттади тун бўйи, маъно
Юрагингда тонглар отган ўқ.
Вужудимдан тўкилар қайғу,
Вужудимда, бироқ, вужуд йўқ.

## ТУРНАЛАРНИНГ ҚАЙТИШИНИ КУТ...

Тириклигим ёдимга тушса,
Бандалигим бўлганда унут,
Жон тортмаса, қон тортиб
келган
Турналарнинг қайтишини кут.
Жонинг куйса, жаҳонинг куйса,
Қўлларимга бир коса сув тут.
Майли, кутма видоларимни,
Турналарнинг қайтишини кут.
Суйиб-суйиб мендай золимни
Вужудингни чулғаса тобут.
Кутма арвоҳ капалакларни,
Турналарнинг қайтишини кут.
Толеимга келтиргум такбир,
Имоним — бут, меҳробим
субут.
Ғойиблардан келар бир садо,
Турналарнинг қайтишини кут.

# КИТОБ—ДЎСТ ВА ҲАМРОҲ

**1992 йил апрелида республикада Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти иш бошлади. Қисқа фурсат ичида нашриёт зукко китобхонлар талабини қондириб, ранг-баранг китоб ва плакатлар чоп этди. Яқинда мухбиримиз шу нашриёт директори, тарих фанлари номзоди Дилбар Икромова билан учрашиб, нашр ишлари ва келгуси ижодий режалари ҳақида суҳбат қурди.**

**— Дилбар Искандаровна, янги нашриёт фаолияти билан газетхонларни қисқача таништириб ўтсангиз?**

— Жамоамиз «Внешторгиздат» Ўрта Осиё бўлими ва «Мерос» нашриёти базасида 1992 йил баҳорида ташкил этилди. «Внешторгиздат» республикамиз ва унинг ташқарисидаги корхоналарнинг маҳсулотлари акс этган буклет проспектларни рус, инглиз, немис, француз, испан, араб ва бошқа хорижий тилларда тарғиб қиларди. Асосий ишлар хорижий мамлакатдаги энг пешқадам матбаа базаларида босилган. Чунончи, «Ўзбекистоннинг экспорт имкониятлари», «Ўзбекистон амалий санъат музейи», «Хива гиламн», «Ўзбекистоннинг қадимий маданияти ва санъати» (каталог, 2 жилд), шунингдек, йирик заводлар, катта корхоналарнинг ўнлаб проспектларини фахр билан санаб ўтиш мумкин. Машҳур маданият арбоблари ҳақида буклетлар чиқариш ҳам йўлга қўйилган эди. Булардан Ғафур Ғулом, Мухтор Ашрафий, Чингиз Аҳмаровга бағишланган китобчалар чоп этилди. Ўз навбатида «Мерос» нашриёти ҳам Шарқшунослик институти нодир қўлёзмалар фондида ҳамда таниқли олимлар қўлида сақланган ўнлаб китобларни нашрга тайёрлаш устида катта иш бошладилар. Хуллас, биз мустақил Ўзбекистон ўтмиши, бугуни ва келажаги ҳақидаги зарур китоблар билан кенг ўқувчилар оммасини таништиришни ўз олдимизга мақсад қилиб олдик. Ҳаракатимиз зое кетмади. Китоб ва плакат, буклет ва проспект, каталогларимизга қизиқиш жуда катта.

**— Қийинчиликлар бўлгандир...**

— Албатта. Бахтга қарши 1992 йил ўрталаридан бошлаб қоғоз қимматлашди, босмахона харажатлари кўпайди, оқибатда китоб нархи анчагина ошди. Буюртмачилар билан тузган шартномаларни бажариш муддатлари ҳам озгина ўзгарди. Гарчи шунча муаммо бўлишига қарамай буюртмачилар ва муаллифлар илтимосини қондиришга бутун куч-ғайратларимизни аямаяпмиз.

**— Асосий буюртмачиларингизни санаб ўтсангиз?**

— Бажонидил. 1992 йилга қадар Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларидаги ўнлаб завод ва фабрикаларнинг альбом, буклет, проспектларини тайёрлаб берардик. Бугунги кунда Тошкент трактор заводи, «Подъемник» заводи, «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Навоий машинасозлик заводи, Андижон машинасозлик заводи, Тошкент заргарлик заводи каталогларини бир неча тилда нашрга тайёрлаганмиз.

**— Шарқ адабий-тарихий меросига оид режадаги китоблар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.**

— Ота-боболаримиздан қолган бой адабий меросимизни китоб ҳолида кенг ўқувчилар оммасига етказиш — биринчи галдаги вазифамиз саналади. Бу соҳада нашриётнинг «Шарқ» таҳририяти анчагина ишларни амалга оширди. Бир йил ичида Абу Али ибн Синонинг «Тиб қонунлари» уч жилдлиги, Абу Наср Форобийнинг «Фозил одамлар шаҳри», Кайковуснинг «Қобуснома», Бўрибой Аҳмедовнинг «Ўзбек улуси», Насимхон Раҳмониинг «Турк ҳоқонлиги» сингари қизиқарли, зарур китоблар босмадан чиқди. Бу нашрлар талабчан ўзбек китобхонларининг аллақачон севимли китобига айланди.

**— Дарвоқе, Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» сайланмасининг чоп этилиши яхши иш бўлибди. Нега энди уни бор йўғи 20 минг нусхада чоп этдингизлар?**

— Буям қоғоз тақчиллиги, босмахона харажатлари кўпайганлиги билан боғлиқ. Аммо нашриёт Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» 3 жилдлигини (нашрга тайёрловчилар: У. Каримов, Ҳ. Ҳикматуллаев) яна босишни мўлжаллаган.

**— Ҳа, бу бебаҳо китобнинг ҳаммавақт харидори бўлади. Дилбар опа, нашриёт тамғаси остида яна қандай китоблар режалаштирилган?**

— Абу Бакр ар-Розий ва унинг шогирди тўплаган «Касалликлар тарихи» (800 га яқин таъриф)ни, «Ар-Розий табобатидан» китобларини «Ижод» давлат кичик корхонаси билан ҳамкорликда тайёрлаганмиз. Ибн Синодан роса бир аср муқаддам яшаб ўтган буюк ҳакимнинг бу нодир мажмуаси ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотади, албатта. Шунингдек, Ҳасанхожа Нисорийнинг «Музаккири аҳбоб» («Дўстлар ёдномаси») тазкираси, Берунийнинг «Феруза», «Ажойиб ва ғаройиб ишқий қиссалар» («Минг бир кеча»), «Фирдавсийнинг «Шоҳнома» достонлари насрий баёни, Шерозийнинг «Гулистон» китобларини босмахонага топширганмиз.

**— Юбилей нашрлари ҳақидаям икки оғиз сўзлаб берсангиз.**

— 1993 йилда Бобур таваллудининг 450 йиллигига «Китоб-ул ҳаж» («Ҳаж китоби»), «Китобу-с-салот» («Намоз китоби») асарлари чоп этилади. 1994 йилда — буюк адибимиз Абдулла Қодирийнинг 100 йиллик тўйида «Калвак маҳсумнинг хотира дафтаридан», «Тошпўлат тажанг нима дейди?» тўла изоҳли нашрини, «Қодирийни қўмсаб» хотиралар тўплами ва «Абдулла Қодирий» плакатини нашр этишни ният қилганмиз.

**— Ноширлик соҳасига меҳр қўйишингиз сабаби?**

— Шу саволни суҳбат бошидаёқ кутаётган эдим. Нашриётга ўтишдан олдин ташқи сиёсат билан боғлиқ турли лавозимларда ишладим. Бу ишга ўтиб [illegible] даргоҳда қолиб кетишимда раҳматлик отам — рассом Искандар Икромовнинг ҳиссаси катта. У киши 30-йиллардан бошлаб то умрларининг охиригача ўзбек миллий китобат санъати қадимий анъаналарини сақлаб қолиш учун кўп жон куйдирган эдилар. Мана, шарқ адабий-тарихий мероси, миниатюра санъатини қадрлайдиган замонлар етиб келди! Иқтисодий қийинчиликлар ўтиб кетади ҳали. Аммо китоб — инсонга ҳамиша дўст ва ҳамроҳ бўлиб қолади! Мен шарқ дурдона меросини она халқимга етказиб беришдек шарафли ишга сал бўлса-да улуш қўшаётганимдан хурсандман.

ЮРГАН ЙЎЛИНГ ГУЛ БЎЛСИН, ЎҒЛОН!

Суратчи: Ҳ. ТОҲИРЖОН.

# НУКУСГА ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

**Тиббий дори-дармонлар ортилган навбатдан ташқари юмушларни бажарувчи Америка ҳарбий-транспорт самолёти «Умид» лойиҳаси бўйича Нукусга келиб қўнди.**

«Имкони бўлса барча жойда инсон саломатлиги учун» деган ғояни ўзига шиор қилиб олган бу Америка кўнгиллилар жамияти (1958 йилда ташкил этилган) ҳозир 28 давлатда фаолият кўрсатмоқда. Африка, Марказий ва Жанубий Америка, Шарқий Европа, МДҲ давлатлари шулар жумласидандир. Бу жамиятнинг асосий иш фаолиятини Америка компанияларидан хайрия қилинган турли дори-дармон ва тиббий асбобларни бошқа давлатларга етказиб беришдек савобли вазифалар белгилайди.

Нукусга турли антибиотиклар, бир марта фойдаланиладиган шприцлар, тиббий қўлқоплар ва бошқа асбоб-ускуналар келтирилди. Энди бу совғалар Нукус, Мўйноқ, Урганч шаҳарларидаги болалар шифохоналари ва туғруқхоналарга тақсимланади.

— Бундай хайрли ишни амалга оширишда бир ярим миллион Америка доллари сарф қилинди. Харажатларни Америка умуминсоний тараққиёт агентлиги ва АҚШ Мудофаа вазирлигининг халқаро бўлими ўз зиммаларига олишди, — дейди таъминлаш ассистенти жаноб Колин Кредл.

— АҚШдан бизга жўнатилган бу юк маълум бир мақсадни кўзлаган, — дейди Қорақалпоғистон Вазирлар Маҳкамаси Раиси ўринбосари, инсонпарварлик ёрдамини қабул қилиш ва тарқатиш комиссияси раиси Б. Юсупов.

740 қутида келтирилган бу совғалар республика ва шаҳар касалхоналари ҳамда Урганч вилоят туғруқхонасига жўнатилади.

**Ўз мухбиримиз.**

• Спорт • • Спорт • • Спорт • • Спорт

# ЎЗБЕКИСТОН ОСИЁДА ИККИНЧИ

**МАЛАЙЗИЯда шоҳмот бўйича Осиё чемпионати баҳслари якунланди. Унда Осиё қитъасининг 17 мамлакати ҳамда мезбонларнинг уч жамоаси биринчилик учун кураш олиб борди. Марказий Осиё ҳамдўстлигидаги давлатлар терма жамоалари қаторида бизнинг шоҳмотчилар ҳам бу турнирда биринчи марта иштирок этишди.**

Мусобақа олдидан Осиёдаги кўпчилик шоҳмот мутахассислари ва мухлислари ҳар йилгидек Хитой шоҳмотчилари турнирнинг етакчиси бўлади, деб тахмин қилишганди. Негаки, улар Осиё чемпионатида беш марта зафар қозонишиб, шундан тўрттасини кейинги (1986, 1987, 1989, 1991) йиллар қўлга киритишганди. Табиийки, турнир олдидан уларнинг рейтинг кўрсаткичи ҳам ҳамманикидан юқори бўлди. Шунингдек, Осиё чемпионатида беш марта биринчи ўринни эгаллаган Филиппин шоҳмотчиларининг ҳам муваффақиятли қатнашиши кутилганди. Шундай бўлсада, Халқаро шоҳмот федерациясининг (ФИДЕ) президенти Флоренсио Кампоманес турнир очилишида гроссмейстеримиз Сергей Загребельный учун биринчи юришни бошлаб берди. Президент янглишмади...

Мусобақа Швейцария услубида олиб борилди. Кураш тўртта шоҳмот тахтаси устида борди. Жамоалар тўққиз мартадан дона суришди. Маълумки, бу турнирга бизнинг олти шоҳмотчимиз — гроссмейстерлар Александр Ненашев, Сергей Загребельний, халқаро миқёсдаги спорт усталари Сайдали Йўлдошев, Тоҳир Воҳидов, Сергей Нодирхонов, спорт устаси Дмитрий Қаюмовдан иборат терма жамоамиз жўнаб кетган эди. Биринчи турда вакилларимиз Қатар терма жамоасини барча тўрт тахтада енгишди. Кейинги турда эса Сингапур шоҳмотчиларидан (3—1) устун келишди. Учинчи турдаги рақибларимиз қозоғистонликларнинг мусобақа якунида асосий рақиб бўлиши мумкинлигини вакилларимиз кутмаган кўринади. Негаки, ана шу учрашувда бой берилган ярим очко турнир якунида шоҳмотчиларимиз учун қимматга тушди. Биринчи тахтада Ненашев гроссмейстер Владимиров билан, иккинчи тахтада Загребельний халқаро миқёсдаги спорт устаси Темирхонов билан, тўртинчи тахтада Нодирхонов Ткачёв (х.м.с.у.) билан очкони баҳам кўришган бўлса, учинчи тахтада ўйнаган самарқандлик шоҳмотчимиз Тоҳир Воҳидов рақиби, халқаро миқёсдаги спорт устаси Нестеревга ютқазиб қўйди. Натижада, умумий ҳисобда ҳамюртларимиз Қозоғистон шоҳмотчиларга 2,5—1,5 ҳисобида имкониятни бой беришди.

Кейинги икки турдаги рақибларимиз шу пайтгача Осиёда энг кучли саналган Хитой ва Филиппин жамоалари бўлишди. Дастлаб вакилларимиз филиппинликлар билан дуранг (2—2) ўйнашган бўлса, кейин Хитой жамоасини мағлубиятга (2,5—1,5) учратди. Бу муҳим ғалабадан сўнг вакилларимиз кутилмаганда Индонезияга ютқазиб (3:1), турнирдаги иккинчи мағлубият аламини тортишди.

Қолган турларда ҳамюртларимиз қуйидаги натижаларга эришди.

Ўзбекистон — Ҳиндистон —3:1, Ўзбекистон—Мяньма —4:0, Вьетнам — Ўзбекистон — 0,5:3:5.

Турнир якунида шоҳмотчиларимиз 24,5 очко жамғаришиб, Осиё чемпионатида ҳам Олимпиададагидек иккинчи ўринни эгаллашди. Албатта, мухлислар вакилларимизнинг биринчи ўринни эгаллашларини кутишган эди. Лекин, начора, биринчи ўрин учун жамоамизга бор-йўғи ярим очко етмай қолди. Иккинчи ўрин ҳам шоҳмотчиларимизнинг катта ютуғи.

Биринчи ўрин биздан кўра кўпроқ Қозоғистон шоҳматчилари учун зарур эди. Негаки, улар Осиё биринчилигида зафар қучишган тақдирда жаҳон чемпионатида қатнашишга йўлланма олишарди. (Бизнинг жамоамиз эса Олимпиададаёқ бу йўлланмани нақд қилиб қўйганди). Шунинг учун ҳам турнир олдидан Қозоғистон спорт раҳбарияти жаҳон чемпионатига йўлланмани қўлга киритган тақдирда шоҳмотчиларининг ҳар бирига 100 минг сўм ва минг доллардан мукофот беришни ваъда қилди. Спорт жонкуярлари, шоҳмот иштиёқмандларининг урииши зое кетмади. Шоҳмотчилар ҳам шунга яраша дона суришиб, Осиё чемпиони деган қутлуғ номга сазовор бўлишди.

Яна шуни айтиш керакки, бизнинг жамоа Осиёнинг деярли барча энг кучли жамоалари билан учрашган бўлса, турнир Швейцария услубида бўлганлиги учун Қозоғистон терма жамоаси хитойликлар билан шоҳмот тахтаси устида рўбарў бўлишмади. Шахсий кўрсаткичлар бўйича гроссмейстеримиз Александр Ненашев биринчи тахтада 8 партиядан 5,5 очко, иккинчи тахтада гроссмейстер Сергей Загребельний 9 партиядан 6 очко, учинчи тахтада Сайдали Йўлдошев 7 партиядан 6 очко, Сергей Нодирхонов 6 партиядан 5 очко Тоҳир Воҳидов 4 партиядан 1,5 очко, Дмитрий Қаюмов икки партиядан 0,5 очко жамғарди.

Умумий якунга кўра, Осиё чемпионатининг кучли еттилиги қуйидагича жойлашди: 1. Қозоғистон — 25; 2. Ўзбекистон — 24,5; 3. Филиппин — 24; 4. Хитой — 23,5; 5. Индонезия—21; 6. Ҳиндистон — 20,5; 7. Тожикистон — 18,5 очко.

Ўзбекистон терма жамоасининг Осиё чемпионатида иштирок этишига «Ливентуль» саноат-ишлаб чиқариш концерни ҳомийлик қилди. Албатта, Ўзбекистон жисмоний-тарбия ва спорт қўмитасининг ҳам шоҳмотчиларимизнинг Осиё чемпионатидаги қатнашувида ҳиссаси бор. Жаҳон чемпионатида баҳсларида янада кучлироқ таркибда қатнашиш имконига эга бўлган шоҳмот жамоамизга муваффақият тилаймиз.

**Расул ЖУМАЕВ,**
**«Халқ сўзи» мухбири.**

# ЭЪЛОНЛАР


БИКР

МВП "АЛИНА"

Тошкентдаги омборлардан куйидагиларни сотади
Бельгияда ишлаб чикарилган гилам копламалар;
Мармар ва малахит куринишидаги "Экогран" девор копламалари;
Турли шаклдаги алюмин осма шифтлар;
Оригинал еритгич, қандил ва бошкалар.
Хақлар исталган шаклда туланади, бартер ва гаров ҳам мумкин.

Манзилимиз: Тошкент, Зебо Шамсутдинова кучаси, 2-тор куча. МВП "АЛИНА"
Телефонлар: 90-94-75, 90-94-85, 90-92-42, 68-70-35, 91-31-08.

МВП "АЛИНА"

"САРБОН" Узбекистон реклама агентлиги


Тошкент Давлат Техника университети хотин-қизлар коллежига қабул эълон қилади.

Коллежга ўрта маълумотга эга бўлган қизлар қабул қилинади. Техника, иқтисод ва ишлаб чиқаришни бошқариш бўйича мутахассислар тайёрлайди.

Асосий фанлардан ташқари қизлар инглиз тили, Ўзбекистон маданияти ва тарихи.

Оилавий муносабатлар, тиббиёт, мусиқа ва санъат турларини ўрганадилар.

Машғулотларни юқори малакали профессор-ўқитувчилар олиб борадилар.

Четдан келганлар алоҳида ётоқхона билан таъминланади. Машғулотлар 1993 йил 1 сентябрдан бошланади.

Ҳужжатлар 5 июлдан қабул қилинади.

Маълумотларни қуйидаги манзилдан олиш мумкин: Талабалар шаҳарчаси, Университет кўчаси, 2, ТошДТУ бош биноси, 5 қават, 509 хона, тел.: 46-54-77.

Тошкент Давлат университетининг ректорати ва жамоаси оптика кафедраси мудири академик П. К. Ҳабибуллаевга укаси, физика-математика фанлари доктори

**Баҳодир ҲАБИБУЛЛАЕВ**нинг бевақт вафот этгани муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги жамоаси масъул ходим Б. Матқуловга онаси

**Ҳодиса МАМАТҚУЛОВА**нинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, республика дезинфекция станцияси жамоаси бош шифокор Яҳё Пўлатовга оналари

**Зебинисо ПЎЛАТОВА**нинг

вафот этганлари муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев, навбатчи — Ю. Бекмуродов.


ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қувондиқ РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—441. 97346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 22.50

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6